

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1:70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Svetovni mir — v orožju!

Mirovna konferenca v Haagu je edini parlament, ki zdaj v »mrtvi« sezoni še skrbi za »velike« novice, pa tudi ta konferenca se je vdala nagonu dobe kislih kumar, ko so položili temelj novi »mirovni palači«, in se je predsednik Nelidov pri polaganju temeljnega kamna tako prehladil, da mora iti v toplice. Mirovno palačo bomo torej imeli v lepem zelenem, od hladnih kanalov prepreženem Haagu na Nizozemskem, ali bo pa iz te palače izšel svetovni mir, to je drugo vprašanje, nad katerim se drznemo dvomiti. Naš dvom utemeljujejo razprave zadnje mirovne konference.

Ruski car je dal povod mirovnim konferencam, gotovo lepo in plemenito dejanje. A ko je ruski zastopnik ravno predsedoval mirovni konferenci v Haagu, je izbruhnila rusko-japonska vojska, in Rusija je morala pozabiti na vse svoje dobre sklepe in hiteti na boj v Azijo. Mirovna konferenca pa se je umaknila sili dejstev, ki so močnejša od teoretiških razmišljanj.

Prvo geslo, s katerim se je sešla mirovna konferenca, je bilo: Vojska vojski! Morda so prvi entuzijasti res mislili, da je mogoče doseči več in splošen mir. Želimo ga vsi, in vsakdo, ki bo klical: Pomirimo se in delajmo složno za procvit človeštva, bo imel vedno na svoji strani vse blagomisleče in čuteče ljudi. A bodo drugi, ki bodo pripravljali smodnik in brusili sablje, in ti odločujejo.

Od prvotnega gesla se je sedanja mirovna konferenca že jako oddaljila. To ni več konferenca za mir, ampak je postala konferenca za mednarodno vojno pravo, in še to v jako omejenih oblikah. Vse kontinentalne države gledajo zavistno druga na drugo. Med pogajanjmi za večni mir so se vse države obojevale, kupovale nove topove in gradile velikanse vojne ladie. Pred vsemi se obojuje Nemčija, ki kot osrednja evropska država vidi pogoj za svoj obstanek v velikanski vojni sili. To pa sili vse druge države, da ji slede, in ravno trozveza je tisti faktor, ki kaže najmanj dobre volje za razoroženje.

Anglija je proglasila zdaj načelo: »Razoroženje ali vsaj omejitve oboroženja!« Drugi ji odgovarjajo: Anglija lahko zahteva razoroženje, ker ji ni treba splošnega oboroženja, ker živi zunaj Evrope na otokih, a ravno Anglija je zgradila ogromno vojno brodogradnjo, s katerim hoče strahovati vsa morja. Anglija se drži načela, da mora biti njeno vojno brodogradnjo vsaj tako močno, kakor vojni brodogradnjo dveh drugih najmočnejših velesil skupaj. Tudi to je slab zgled za druge.

In vendar je Anglija zahtevala, da se ustavi nadaljnje oboroženje. A Nemčija je izjavila, da se niti ne udeleži razprave o tem

vprašanju, in Nemčija je seveda potegnila za seboj tudi trozvezo. Anglež Randole-Crewer zdaj očita Nemčiji, da je ona tisti nemirnež, ki kazi svetovni mir. Nekoliko ima prav, a nemirneži so tudi drugi.

Ravno, ko se je predlagalo, da se naj prepove bombardirati neutrinjena mesta, so Francozi v Maroku bombardirali Casablanca. Prepovejte jim stokrat, oni bodo bombardirali dalje, dokler ne zmagajo!

Prišli so deputacije iz Irske, iz Indije in iz Egipta, ki protestirajo proti angleškemu nasilju. Kaj bo rekla k temu Anglija, ki si s silo podjarmuje tuje dežele? Saj vojska ni le ona, ki se vrši naravnost s topovi in bajoneti, ampak vojska je tudi vsako drugo nasilje, ki se opira na materialno premoč. In tu se bo Anglija upirala priznati nad seboj kako višjo silo. Na mirovno konferenco so prišli dalje Georgijci, ki se pritožujejo, da jih Rusija z vojno silo tišči pod svoj jarem, a nihče jih ne bo poslušal, ker se neče zameriti Rusiji.

Tudi o načinu bojevanja se bodo težko dogovorili za več kakor za nekaj splošnih načel. Ravno te dni, ko se v Haagu posvetojujejo, kako omejiti vojna sredstva, pa Francija in Nemčija med seboj tekmujejo, katera bo imela boljše zrakoplove za vojno uporabo, da se tako sredstva za moritev ljudi še bolj pomnože. Francozi premišlujejo, kako bi prekosili nemške topove, in če Armstrongova livarna iznajde boljše topove nego so Kruppovi, bo Anglija prva, ki se bo okoristila s to iznajdbo. Japonski zastopnik je o angleškem predlogu, naj se oboroženje omeji, izjavil: »Predlog se mi zdi jako lep, a ne pripisujem mu nobenega pomena.« Celo socialna demokracija se odpo-veduje antimilitarističnim težnjam.

Tako smo torej še vedno jako daleč od svetovnega miru. Mi bi pač vedeli eno sredstvo, ki bi moglo vojske če ne odpraviti, pa vsaj omejiti in ublažiti, in to bi bila od vseh držav priznana duhovna avtoriteta. Prvi angleški publicist William Stead je bil že pred petnajstimi leti pozival rimskega papeža, naj prevzame on iniciativo za splošno razoroženje in za svetovni mir. A kako naj prevzame to nalogo on, proti kateremu se na vseh straneh dvigajo ravno najhujši sovražniki? Na sedanji konferenci niti zastopana ni sveta stolica iz jako pomenljivega vzroka, ker je papež edini suveren, ki nima — topov in pušk!

Miru torej tudi od mirovne konference ne pričakujemo. Edino, kar je mogoče, je to, da se vzroki vojske omeje, da postane način vоеjevanja bolj človeški in da se sementertje kak prepri poravnata potom razsodišč. Pomenljivo je tudi to, da se z razmotiranjem o grozoti vojsk in z željo po mirnem razvoju spravi v javno mednarodno življenje nekaj etičnih blazilnih misli in se pospešuje spoznavanje in medsebojno spoštovanje med različnimi narodi. Več se bo težko doseglo.

»Ali hočete še kaj vprašati, gospod Holmes?« je rekel Lestrade, ki je med tem čudovitim pripovedovanjem večkrat zmajal z glavjo.

»Prej ne, dokler ne grem v Blackheat.«
»Vi menite Norwood,« je popravil Lestrade.

»Da, to sem menil,« je odgovoril Holmes s svojim čudnim nasmehom. Lestrade je moral že večkrat uvideti, da je ta ostri um veliko več videl, nego on. Radovedno je pogledal mojega prijatelja.

»Tako bi rad še par besedij z vami spregovoril, gospod Holmes,« je rekel. »Torej, gospod Farlane, pred vrati stojita dva moja stražnika in čakata na vas, pred hišo stoji voz.« Nesrečni mladi mož je vstal, naju še enkrat proseče pogledal ter odšel. Stražnika sta šla z njim v voz, dočim je nadzornik ostal.

Holmes je pobral liste, na katerih je bil napisan načrt testamenta, ter jih z velikim zanimanjem ogledoval.

»To pisanje nam daje nekoliko opore, gospod Lestrade,« je rekel konečno. »Le poglejte natančno.« In dal mu je liste.

Lestrade ga je začudeno pogledal.

»Le prve vrste morem brati, potem one v sredi druge strani in še par na koncu; te so popolnoma razločno pisane,« je rekel, sicer je pa pisava jako slaba, in na treh mestih popolnoma nečitljiva.

»Kaj sklepate iz tega?« je vprašal Holmes.

»Da, kaj pa vi sklepate iz tega?«
»Da je bilo pisano v železniškem vozu; dobra in razločna pisava znači postaje, slaba

Položaj na Hrvaškem.

(Od našega lastnega poročevalca.)

Da bi si ustvaril kolikor mogoče resnično sodbu o položaju na Hrvaškem, obiskal sem razne vplivne politike in voditelje različnih strank, ter se z njimi obširno razgovarjal o hrvaških razmerah. Prihodnjič priobčim bolj natančno njihova mnenja. Za danes povem le splošen vtis, katerega sem dobil iz njihovih razgovorov.

Ves političen razvoj na Hrvaškem se suče popolnoma v postavnih mejah in ni nevarnosti, da bi za sedaj in v dogledni prihodnosti Hrvatje zapustili ustavno in postavno pot, ali da bi se kršil javni red. Mogoče so kje posamezne lokalne demonstracije in morda se prigode kje tudi kakšni izgrede v manjšem obsegu. Južna kri vzkipi hitro in politična disciplina je na Hrvaškem še slabo razvita. Načeloma hočejo pa vse stranke in voditelji stati strogo na ustavnih in postavnih poti in bodo tudi imeli dovolj veljave, da obdrže v tem mejah razburjene množice.

Na Hrvaškem ni in pri sedanjih razmerah ne more biti nobenega govora o kakšni avstrofilski struji. Stranke, ki so v koaliciji, se bore sicer sedaj z Mažari, toda niso načeloma njihovi nasprotniki in bi bili veseli, ako bi prišlo z Mažari do poštene sprave. Veliko bolj kot v Mažarih vidijo svoje sovražnike v Avstriji in mnogokrat se v njihovih krogih sliši klic: L'ennemi c'est l'Autriche! Stranka Starčevićeva pa že po duhu svojega ustanovitelja ne more biti avstrofilska. Dr. Ante Starčević je bil na Ogrskem vožen in bi ga najlažje imenovali hrvaškega Kžuša. Toda avstrofilska struja bi na Hrvaškem nastala in se pojavila jako silno in v veliki meri, kakor hitro bi izginilo nezaupanje, ki je v zadnjih desetletjih na Hrvaškem zavladalo proti Avstriji. To nezaupanje bo pa izginilo, kakor hitro se Avstrija zavzame za Hrvate in v resnici tudi kaj zanje stori.

Splošno vlada sedaj na Hrvaškem v koalicijskih strankah jako optimistično razpoloženje. Z gotovostjo pričakujejo, da pače sedanji ban, ker ne bo mogel dobiti niti vlade, niti stranke, in da potem pride popolnoma koalicija do vlade. Ravno tako si obetajo tudi »čisti« mnogo uspeha od novih volitev. Bolj pesimistično sodijo posamezni, izven strank stoječi politiki. Pred vsem je težko misliti, da bi ban ne dobil vlade. Gotovo ne dobi nobenega poštenega in uglednega moža. Toda za masno plačilo se bodo vedno našli manj vredni, neznačajni subjekti, s katerimi bo ban lahko obsadil najvišja mesta hrvaške uprave.

Tudi stranko se mu morda posreči dobiti. V okraju belovarskem n. pr. je samo 700 volivcev, 400 uradnikov in 300 civilistov. Z velikim pritiskom spravi morda v takih okrajih svoje kandidate do zmage. Ako ne zмага

prvikrat, razpusti sabor drugič, tretjič itd., dokler ne bodo volivci zmučeni in ne zmanjka opoziciji denarja. Potem bi na Hrvaškem nastopila nova kukenovščina, ki bi pa ne trajala dvajset let, kot prva, ker nastopa danes že na Hrvaškem čisto nov element na pozorišče — kmet.

Seveda, če bi koalicija, dokler je bil še čas, razširila volivno pravico, bi se boj izvojeval veliko lažje: potem bi vlada bana Rakodczaya nikdar ne dobila večine. Sabor bi mu izrekel nezaupnico ali ga celo posadil na zatožno klop, za kar ima pravico in na Hrvaškem bi bil konec mažarske prevlade.

Glasovi o „Družbi sv. Cirila in Metoda“.

Kakor posnemamo iz »Slovenskega Naroda« se nahaja sedaj »resnica hčerka božja« v rokah g. Malovrha. Tako vsaj zatrjuje »Sl. Narod«, ko po svoje zavija dogodke na običnem zboru »Družbe sv. Cirila in Metoda«. »Slovenski Narod« se baha, da so naprednjaki volili v »nadzorstvo« — kolika milost! — »klerikalce« Kalana, Pavliča, Povšeta. Na »Narodova« zavijanja o volitvi v odbor naj zabeležimo radi poznejše zgodovine o »Družbi sv. Cirila in Metoda« in o tem, kdo je bil vzrok razpora, naslednjo nepobito resnico:

Dr. Opeka, pa tudi ne kanonik Dobrovc s Koroškega, nista protestirala proti izvolitvi kompromisne liste, ampak dr. Opeka je le zahteval, naj volijo samo člani. To bi se lahko zgodilo ali pa od predsedstva konstatiralo, da so volili le člani. Tudi vzklikom bi bila lahko voljena kompromisna lista. Predsedujoči Luka Svetec pa je na odru ves čas cepal nervoznosti, da bi bila izvoljena kompromisna lista ter je nakrat na povelje Hribarjevo, ki se je vdal liberalnim dijakom, določil glasovanje z listki. Tako je bilo ugodno glasnemu kričanju liberalnega notarja Drukarja (ne Rakovca iz Kranja, kakor smo pomotoma poročali) in liberalnih dijakov, ki so na ta način hoteli pokopati vsak kompromis. Liberalci so izjavljali, da z listki ne bodo volili nobenega našega v odbor in so zato ves čas zahtevali volitev z listki. Z ozirom na to so se naši odtgnili od glasovanja, prepustivši nasprotnikom, naj store, kar hočejo. Nasprotniki, na čelu jim Ivan Hribar, niso bili toliko taktični, da bi namesto odstopi vsega našega somišljenika volili našega somišljenika, ampak so vrinili v odbor namesto njega — dr. Fr. Novaka! To je bilo tako brezvestno strankarstvo v družbi, ki potrebuje skupnega dela, da od naše strani ni moglo ostati brez odgovora. Brezčastni nismo, da bi tako pustili po metati s seboj. Postopanje liberalcev je bilo tembolj kričeče, ker dobro čutijo, da za nami

LISTER.

Staobenik Jonas Oldacre.

Angleški napisal Conan Doyle.

(Dalje.)

Najin klient si je obrisal pot s čela in nadaljeval:

»Ta ženska me je vedla v sprejemnico, kjer je bila pripravljena bogata večerja. Po večerji me je povabil gospod Oldacre v svojo spalnico, kjer je bila težka blagajnica. Odprl jo je in vzel iz nje šop papirjev, katere sva skupno pregledala. Trajalo je do enajstih ali dvanajstih, predno sva bila gotova. Nato mi je rekel, da ne smeva gospodinje zbuditi, ter me spremil do balkonovega okna, ki je bilo ves čas odprto.«

»Ali so bile žaluzije zaprte?« je vprašal Holmes.

»Ne vem prav natančno, zdi se mi pa, da so bile le napol spuščene. Da, zdaj se spominjam, ko jih je navzgor potegnil, da odpre okno. Palice nisem še imel. On je pa rekel: »Vsaj ne škoduje, moj ljubi; menda se večkrat še vidiva. Palico bom spravil; ko zopet pridete, vam jo dam.« Torej sem jo pustil. Blagajna je bila še odprta in papirji so ležali zvezani na mizi, ko sem šel iz sobe. Bilo je tako pozno, da se nisem mogel več vrniti v Blackheath. Vsled tega sem ostal čez noč v bližnjem hotelu, in nisem mislil na nič hudega, dokler nisem danes zjutraj bral o oni strašni nesreči.«

vožnjo in najslabejša vožnja čez križajoča se mesta. Dober strokovnjak bo takoj spoznal, da se je dotičnik vozil po predmestni progi, ker le v neposredni bližini velikega mesta postaje tako hitro druga za drugo slede. Če vzamemo, da je med vso vožnjo pisal, tedaj se je moral voziti v brzovlaku, ki se ustavi med Norwoodom in London-Bridgem le enkrat.

Lestrade se je začel smejeti.

»Predalec nazaj mi segate, če razvijate svoje teorije, gospod Holmes. V kakšni zvezi je to s stvarjo?«

»No, potrjuje in dopolnjuje izpoved mla-dega gospoda, da je Oldacre pisal večeraj med potjo svoj testament. Vsekako je značilno — ali ni res? — da nekdo piše nekaj tako važnega v železniškem vozu. Iz tega sledi, da ne smatra stvari za posebno praktičnovažno. To more storiti le mož, ki nato ne misli, da bo to svojo voljo kdaj uresničil.«

»In vendar je obenem svojo smrtno ob-sodbo napisal,« je pristavil Lestrade.

»Aha, to je vaše naziranje?«

»Vi tega ne mislite?«

»Ni mogoče; toda meni ta slučaj še ni popolnoma jasen.«

»Nejasen? No, če pa to ni jasno, kaj je pa potem sploh jasno? Tu je mlad mož, ki naenkrat izve, da dobi veliko premoženje, če umrje nek star mož. Kaj stori? Nikomur ničesar ne pove, temveč gre nekega lepega večera k svojemu dobrotniku. Čaka, da gre edina oseba, ki stanuje še v hiši, spat, umori starega moža v njegovi spalnici, sežge mrtveca in gre potem v bližnji hotel. Krvavi sledovi v sobi

in tudi na palici so le neznatni. Morda niti zapazil ni, da je kri tekla, in upal je, da je s tem da je sežgal mrtveca, uničil vsak sled o načinu smrti — sledove, iz katerih se je moralo le na njega sklepati. Ali ni to jasno kot solnce?«

»Vaši dokazi, moj ljubi Lestrade, so mi nekoliko nejasni,« je odvrnil Holmes. »Pri vaših sicer izvrstnih svojstvih pogrešam potrebno domišljijo. Če se le nekoliko zamislite v stanje tega moža! Ali si boste ravno ono noč, ko je Oldacre napisal testament, izbrali za izvršitev hudodelstva? Ali se vam ne zdi nekoliko prenevarno, tako ozko zvezo napraviti med tema dvema dogodkoma? Nadalje, ali boste umor izvršili ponoči, ko je vaša navzočnost v hiši znana, ko vam služabnica odpre duri? In končno, ali boste tako neprevidni, ko ste se trudili in mrtveca sežgali, da pustite svojo palico v znamenje, da ste vi morilec? Ali ne priznate, Lestrade, da je to vse skoraj nemogoče?«

»Kar se tiče palice, gospod Holmes, veste ravnotako dobro kot jaz, da so hudodelci čestokrat zmedeni in da napravijo včasih kaj takega, česar bi pameten človek ne izvršil. Skoraj gotovo se je bal vrniti se, da bi jo vzel. Dajte mi drugo, boljše razlago.«

»Lahko bi vam jih dal pol tucata,« je rekel Holmes. »Kaj si mislite n. pr. o sledeči, ki je zelo možna, in tudi najbolj gotova? — Dam vam dovoljenje, da jo uporabite. — Stari stavbenik kaže svojemu obiskovalcu vrednostne papirje. Neki postopač gre mimo hiše in vidi to; žaluzija je bila le na pol zaprta. Advokat na to odide. Postopač zleze skozi okno!

stoji ogromna večina slovenskega naroda. To so dejstva in teh dejstev ne more spremeniti nobeno zavijanje »Slov. Naroda«, ki se sedaj boji — posledice. Tako kot so liberalci nastopili na skupščini »Družbe sv. Cirila in Metoda« se nobena skupna akcija ne dela. Zgodovina bo pisala, da je bilo ob razpору v »Družbi sv. Cirila in Metoda« med slovenskimi naprednjaki pač mnogo zagrizenih liberalcev, pravih slovenskih mož pa prav nič.

Najoriginalnejša med vsemi slovenskimi listi je pa ob takem liberalnem strankarstvu tržaška »Edinost«, ki nima niti besedice graje za liberalno strankarstvo in ki nam očita — strankarsko herostratsvo, ker smo na liberalna strankarska nasilja reagirali. »Edinost« proti edinstvi! Mi se vedno izbornu zabavamo, ko gledamo, s kako silo »Edinost« zavija. »Edinost« naj si le predstavlja, kako bi ona kričala, ako bi se na ta način vrgel iz odbora tržaški zastopnik, kot se je naš! Kako bi »Edinost« kričala, ako bi mi z liberalci kaj takega naredili. To bi nas preklinjevala kot škodljivce skupnega dela — tako pa je vse prav in za liberalce »Edinost« nima besedice graje. Prav, da se poznamo! Ali si predstavlja »Edinost« kaj bi rekli Hrvatje, ako bi si kdo na kaki skupščini istrske »Družbe sv. Cirila in Metoda« upal tako nastopiti, kakor so dejanski nastopili v Bohinjski Bistrici Ivan Hribar in njegovi tovariši? Kaj bi rekli Hrvatje takim možem, ki bi tako hoteli izključevati duhovščino in one, ki nečejo priznavati potrebe spora z duhovščino? Zapomnili si bomo, da »Edinost« ni imela grajalne besede za razdiralni nastop na skupščini v Bistrici! Ona je pokazala s tem svoje strankarstvo, ako pa mi najodločnejše branimo svoje nazore o skupnem narodnem delu, ne delamo tega s svojega strankarskega stališča, ampak delamo s tem le na to, da bi ti nazori končno zmagali na korist celokupni narodni stvari.

Za »Edinostjo« je najbolj komična »Domovina«, ki ima podpise na Grafenauerjevi izjavi za naše kandidate v družbin odbor. Slepa in gluha reva! Razume se, da se to glasilo dr. Ploja tudi strinja z liberalnim nastopom.

V »Soči« slavi »liberalno zmago« s članom — Andrej Gabršček. Gabršček in Brce, ta dva sorodna duha, sta vesela, da se jima je za nadaljevanje dosedanjih »uspehov« odprlo novo polje . . .

»Gorica« pravi, da so se liberalci s tem, da smesijo izjavo poslanca Grafenauerja, najbolj razkrinkali.

Kamniški »Naš List« piše: »Resnica je, da je bilo v starem odboru premmogo gnilega in da je bilo treba novih moči v odbor, a kar se je zgodilo pri tej skupščini v Bohinjski Bistrici, to ni nestrankarski radikalizem. Treba je bilo sestaviti kompromisno listo in jo izvoliti v sporazumljenju soglasno.

Najboljše razumevanje položaja razodeva članek »Nove Dobe«, ki piše med drugim: Ako S. L. S. za naprej odpove vsako sodelovanje, imelo bi to tekem časa gotovo najhujše posledice za družbo. Nespametno bi bilo misliti, da je uspevanje družbe odvisno samo od agilnega vodstva. Končno vprašanje je vedno le gmotno, in v tem oziru so največje važnosti vse, podružnice do najmanjše. Glede teh pa bi moral biti slepec, če bi kdo mislil, da je sodelovanje S. L. S. pri nje razsežnosti in izborni organizaciji brezpomembno. Razen tega, pa raste v S. L. S. od dne do dne vpliv posvetnih narodno-zavednih elementov, kar da pričakovati v prihodnosti veliko izdatnejše sodelovanje pri narodnem in predvsem narodnoobrambnem delu. Na drugi strani pa saj po današnjem stanju liberalne stranke ni pričakovati takega napredka glede njene moči in števila njenih pripadnikov. Če to oboje pomislimo, uvideli bomo, da bi bila iz-

ključitev večine slovenskega ljudstva od narodnoobrambnega dela, hud udarec za slovensko stvar. V svesti si svoje naraščajoče moči in v svesti si svoje, vse slovensko ozemlje zavzemajoče organizacije nastopila bo S. L. S. skoraj gotovo pot boja. Naskok je bil na vsak način nepremišljen, in kdor je prišel na to nesrečno idejo, imel je mogoče prvotno najboljšo voljo izvršiti dobro in narodu koristno reorganizacijo, je pa, zapeljan od strankarstva, na nekatere važne faktorje pozabil in s tem stvari več škodoval kakor koristil. V otročji dobi smo še, in to je bila napaka te dobe. Poglejmo malo okolu sebe, na odrasle narode. Nikoli in nikjer v takih zadevah vitalne važnosti ne bomo videli, da bi igralo strankarstvo kako vidno, še manj pa glavno vlogo. Samo mi še nismo vzrasli in še nismo prišli do pravega razumevanja izreka: napredek je boj. Boj je, toda ne razdirajoči boj, temveč konkurenca, boj za prvenstvo v delu, ki pa se ne sme potratiti v to, da bi se drugiga oviralo na delu. Edina pot, da se popravi ta napaka je nova volitev, v kateri se da vsem onim strankam, ki hočejo sodelovati pri tem za našo narodnost najvažnejšem delu primerno zastopstvo v odboru. Saj smo si vsi edini, da stari odbor ni odgovarjal modernim zahtevam, da je bil skoraj nesposoben voditi uspešen boj proti vedno napredujočim nemškim in italijanskim družbam. Mogoče je tudi, da je novoizvoljeni odbor vsaj deloma kake posamezne osebe slabejši, kakor prejšnji. Toda pri novi volitvi se bi pa tudi ta novi odbor še izdatno dal popraviti. Poleg mladih moči sedi v njem par popolnoma nerabnih ruin; mogoče je vendar, da bi v slučaju kompromisa, mesto starih, že z drugim delom čez glavo obloženih penzionistov, izbrala kaka druga stranka iz srede svojih pripadnikov kakega sposobnega, agilnega moža, ki bo morda imel kaj iniciative in ki bo, če ostane tudi v manjšini, vsaj s svojo opozicijo delal v korist svojega naroda. V očigled vitalnemu pomenu naše šolske družbe za naše narodnostno stanje ne bodimo ozkosrčni in ne dajmo svojim sovražnikom prilike, da se smejejo našim otročjim napakam, našim nerodnim poskusom in ponesrečenim političnim eksperimentom. Kar so dosegli že vsi narodi okolu nas dosežimo tudi mi: V boju proti sovražniku bodimo edini!

Na vse take in enake svete o novem kompromisu in o novi volitvi odgovarja »Narod« z grdim posmehom in z nizkimi zavijanjmi, ne da bi mogel pobiti le eno naših trditelj. Razdiravci narodne skupnosti ostanejo torej med liberalci. Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda« se očitno strinja z izrazito strankarsko volitvijo — zato je za nas pot dana. Preko oholega, domišljavega liberalizma na nadaljnje samolastno delo za slov. ljudstvo!

Shod poslanca Mandića v Jelšanah.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Jelšane, 12. avg. 1907.

Dne 4. avgusta je imel g. prof. Mandić tukajšnji državni poslanec dopolnje shod v Jelšanah, popoldne pa v Pograjah. V Jelšanah ga je predstavil župan g. Jak. Valenčič, ki je bil obenem predsednik shoda. Gospod poslanec pozdravlja volivce v svojem, kakor tudi g. Spinčiča imenu, kateri je radi boleznih zadržan udeležiti se shoda. Naznani volivcem, da je politično društvo »Edinost« njega izbralo kandidatom za ta okraj, češ, proti njemu si gotovo noben ne bo upal kandidirati. — Nato preide k poljudnej razlagi sedanjega zistema volitev ter pojasnjuje besede splošen, enak, direkten in tajen. Izrazi nado, da bodo splošno in enako volivno pravico vpeljali v deželni

zbor istrski. Izvajal je nadalje: Glasovali ste, pravi, 14. maja t. l. za narodnega poslanca, ne za Mandića itd., torej za onega, katerega vam je priporočilo vaše politično društvo. Zahvaljujem se vam, da ste me s tem počastili in obljubljam, da bom storil vse mogoče, da se zboljša vaše gmotno in dušno stanje. Ne obljubljam že vnaprej kaj bom storil, ne, kakor more to le Bog, pač pa bom napel za vas vse svoje sile. Govori o volitvah drugod po Istri. Hvali narod, da je tako možato pokazal svojo samozavest pri vseh istrskih volitvah za državni zbor, da so vse tri italijanske kandidate spravili v ožjo volitev. V piranskem okraju nismo postavili pravega kandidata, ker so tam večinoma Italijani, ako nas pa oni ne bodo pustili pri miru, nastopimo tudi tam odločno. Volitve so bile jasne dokaz, da smo v Istri v pretežni večini Slovenci in Hrvatje. Pri prihodnjih volitvah upamo, da bomo imeli na celi črti svoje poslance; italijanski izginejo. Nam pripadejo štirje, Italijanom samo dva mandata; ako nas bodo pa razdirali, jim pokažemo in jih naučimo pameti. — Državni zbor je bil letos sklican na 17. junija. Mi slovenski in hrvaški poslanci južne Avstrije smo se že poprej dogovorili, da se prej zberemo na Dunaju v pogovor glede na skupni klub v državnem zboru. Hrvške poslance je sklical dr. Ivčević, Slovence dr. Šusteršič. Jaz sem bil povabljen od obeh, kakor tudi dr. Rybač od dr. Šusteršiča. 15., oziroma 16. julija smo se zbrali in posvetovali. Žalostno je, po mnenju Mandića, da sta na Slovenskem dve stranki, »S. L. S.« in liberalna. In tako so svoj domaći boj zanesli slovenski poslanci tudi na Dunaj. Jaz in dr. Rybač sva svetovala, naj bi ostavili domačo neslogo doma, na Dunaju bodimo složni vsi; dokazovala sva jim, ako ostanemo skupaj, bomo kaj dosegli, sicer nič. Kazala sva na Čehe in Poljake, kjer sedi poleg najbolj navdušenega in najboljšega duhovnika smrdljivi žid ali pa popolen brezverec, in tako dosežejo velikanske uspehe. (Ali šteje Mandić morda med češke uspehe to, da so glede na jezikovno vprašanje v parlamentu Čehi popolnoma pogoreli ali pa da niso svojega kandidata spravili na podpredsedniško mesto ali pa da niti glede na proračun niso glasovali složno ali pa da se agrarci z Mladočehi pulijo za ministrske fotelje in češki katoliški narodnjaki komaj čakajo dne, ko se ločijo od »Zveze čeških klubov«, kjer jih grdo gledajo? Opom. uredn.) Le mi, peščica, kakih 36 mož, se nismo mogli složiti! Celo Nemci so složni, razun štirih židov, a vsi so v zvezi proti nam Slovanom. Nobena njih stranka ni vprašala, kdo je liberalce, kdo klerikalec. — (Pač pa so Nemci vrgli iz svojega kluba zagovornike svobodne šole in razporoke, Hocka in tri judavske poslance. Krščanski socialci so krepka samostojna stranka, ki se ostro loči od liberalcev in nacionalcev. Opomba uredništva.) — Zastonj je bilo vse dokazovanje; in tako smo se razcepili v dva kluba: poslanci »S. L. S.« (kakih 16), so skupaj; Hrvatje in Dalmatinci, mi trije poslanci iz Istre, dr. Rybač in 4 pristaši lib. stranke stvarjamo en klub. Samo posl. Grafenauer iz Koroške ni pristopil nikamor; on, ki je sloge najbolj potreben, plava med nebom in peklom, ne upa se k nam, ne upa se k njim. — Da bi bili združeni, potem bi ona stranka zmagala, kamor bi se naša nagnila; ali to zmago bi nam morala dotična stranka s koncesijami drago plačati. Vedno smo nesložni, in zato nobena naših strank ne bo kaj prida dosegla. Ako se ne bi baš v vprašanju glede Profita združili obe stranki, bi bil gotovo izbran za ravnatelja gimnazije v Ljubljani.

Očitno se nam je, da smo vzeli med-se Hribarja, ljubljanskega župana, Štreklja i. dr. Največ nam spodtikajo prvega. Ali povem vam, da smo mi privezali Hribarja tako mo-

čno v naš klub, da nam ne more škodovati na noben način niti v narodnem, niti v verskem oziru. Dal nam je zagotovilo, da klubovim krščanskim načelom, ki so popolnoma prava, ne bo nikdar nasprotoval. Ako pa bi bilo kaj, kar bi se ne strinjalo z njegovimi verskimi nazori, da bi v tem vprašanju prišel z nami navskriž, bi se vzdržal od vsakega glasovanja. Toliko se mu zdi vredno opomniti na tozadevno notico v nekem slovenskem listu. Nadaljuje: Zadajič sem vam obljubil več stvari, za katere se bomo potegovali (šole, vodo, vode, ceste itd.), da izposlujemo kako državno podporo. — Nekaj se je že storilo. V tem kratkem zasedanju se je sklozil agrarni ali gospodarski klub; v tem klubu smo vsi trije istrski poslanci. Na ministra se je že stavi predlog za znižanje vojaške službe od treh na dve leti; isto glede dopusta za časa žetve i. košnje itd. Gg. župniki in župani so mi pisali glede po uimi (suši, toči itd.) prizadetih občin in mi trije smo že stavili predlog vladi rač. podpore. Upamo, da bo uspevalo, ker smo o tem tudi privatno govorili z gospodom ministrom za poljedelstvo in on nam je obljubil. Stori se bode, kar bode le mogoče. Menda v drugi polovici prihodnjega meseca bomo zopet povabljeni na Dunaj, takrat bomo pa prišli vlado za ušesa, da vam pomaga. Obračajte se le zaupno do nas bodisi za splošne, kakor tudi privatne zadeve! Zahvaljujem se vam. (Živio-klici!) Ko se je še nekaterim odgovorilo na vprašanja privatnega lokalnega značaja, je bil shod zaključen opoludne.

Cerkveni letopis.

K slavnosti na Brezju.

Skoro 200 let je že minulo, kar se je na Trsatu in na Sv. Gori pri Gorici obhajala veličastna slavnost: kronanje čudodelne podobe Marije Pomočnice kristjanov. Od vseh strani je hitelo ljudstvo, da bi se udeležilo tega slovesnega dejanja. Tudi v naši sredi na Brezjih imamo sv. podobo Matere milosti. To je nagnilo presvetlega knezoškofa ljubljanskega, dr. Antona Bonaventuro Jegliča, da se je obrnil v Rim in prosil sv. stolico, da bi se smela tudi ta podoba na slovesen način kronati. Stvar je ugodno rešena in dne 1. septembra se ima ta slovesni čin izvršiti. Sv. Oče je v posebnem pismu pooblastil našega nadpastirja, da krona preblašeno Gospo na Brezjih.

Pismo se doslovno glasi:

Častitemu Bratu Antonu Bonaventuri Jegliču, škofu ljubljanskemu.

Papež Pij X.

Častiti Brat pozdrav in apostolski blagoslov. Predložil si nam goreče prošnje, da bi hoteli podobo Blažene Marije Device, ki se z veliko pobožnostjo časti pod imenom Pomočnice Kristjanov v javnem svetišču kraja, ki se imenuje Brezje ležečega v mejah župnije Mošnje tvoje ljubljanske škofije in se slavi od pobožnih vernikov, tudi od romanj, po našem apostolskem dovoljenju z zlato krono okrasiti. Mi pa, ki nam ni nič bolj všeč, kakor da se češčenje in spoštovanje do presvete Devic, Božje Porodnice, od dne do dne bolj množi, kakor tudi slava imenovanega svetišča izročenege oskrbi Manjšim Bratom (franciškanom) in obiskovanje prosečega naroda, smo sklenili tvojim željam ustreči. Zaradi tega odvežemo in imamo za odvezane v tej zadevi vse in posamezne, katerih se tičejo ta Naša pisma, od vseh cerkvenih določil, cenzur in kazni, ako so morebiti v katere zapadli, tebi pa, častiti Brat, po tem pismu izročimo dovoljenje, da kronaš imenovano podobo Božje Porodnice Device Pomočnice v našem imenu in (po našem) pooblastilu pod navadnimi pogoji. Da bi pa ta slo-

Zgrabi palico, katero je ravno dobil v roke, ubije Oldacra in izgine, ko je mrtveca zavel med drva in ista zažgal.

»Čemu naj bi postopaj sežgal mrtveca?«

»Iz istega vzroka kakor Farlane.«

»In zakaj ni hudodelec ničesar vzel seboj?«

»Ker so bili papirji, katerih ni mogel rabiti.«

Lestrade je zmajeval z glavo. Vendar se mi je pa dozdevalo, kakor da že ni več prepričan o svoji teoriji.

»No, gospod Holmes, le iščite vi svojega postopaja, toda dokler ga ne najdete, se bom vseeno držal svojega ujetnika. Bodočnost bo pokazala, kdo ima prav. Uvažujte predvsem okoliščino, da niso bili papirji ukradeni in da je Farlane edini človek, ki nima nobenega interesa nad temi papirji, ker je itak zakoniti dedič in ker bi jih pozneje pod vsakim pogojem dobil.«

Tej opazki moj prijatelj ni mogel oporekati.

»Nočem tajiti, da je vaš dokaz v nekatereh ozirih precej verojeten,« je odgovoril.

»Jaz le trdim, da so tudi druge razlage mogoče. Kakor sami pravite, bo odločevala bodočnost. Dobro jutro! Sicer bom pa še danes prišel v Norwood, da vidim, kako je z zadevo.«

Ko je detektiv odšel, je moj prijatelj vstal in začel s prvimi pripravami za najin izlet. Bil je vesel kakor mož, ki si je svest svojih zmognostij.

»Moj prvi pot, Watson,« je rekel ter oblačil svojo suknjo, »je, kakor sem že omenil, v Black heath.«

»In zakaj ne v Norwood?«

»Ker sta v tem slučaju dva čudna dogodka sledila drug drugemu. Polijja je napravila napako, da je vso pozornost posvetila drugemu, ker ta slučajno predstavlja hudodel-

stvo. Meni je pa jasno, da je za razumevanje drugega dogodka, hudodelstva, potrebno, najprvo ozirati se na prvi dogodek, testament. Jaz hočem torej poskusiti, da najprvo pojasnim prvi del, testament, ki je bil tako ne navadno in v prid tako čudnega dediča napravljen. Potem bomo lažje razumevali drugi del.«

»Ali naj te spremljam?«

»Ne, ljubi, mislim, da danes ne potrebujem tvojega spremstva. To preiskovanje gotovo ni nevarno, sicer bi se gotovo varoval. Upam, da ti bom danes zvečer prinesel veselo sporočilo, da sem vsaj nekaj napravil za nesrečnega mladega moža, ki je zaupal mojemu varstvu.«

Pozno je bilo, ko se je moj prijatelj vrnil. In samo en pogled na njegov skrbni poln obraz mi je pričal, da se upanje, s katerim je odšel, ni izpolnilo. Skoraj celo uro je igral na svojo violino, da si nekoliko olajša svojo razburjeno notranost. . . Naposled je vendar odložil svoj instrument ter mi natančno poročal o ponesrečenih akcijah.

»Vse gre slabo, Watson — tako zelo slabo. Sicer se napram Lestradeju nisem kazal slabega, toda, vendar mislim, da ima v tem slučaju prav in da sva midva na napačnem potu. Dejstva nasprotujejo popolnoma mojim načrtom in pričakovanju, in zelo se bojim, da angleška sodišča, še niso prišla do onega idealnega naziranja, da bi mojim teorijam dajala prednost pred Lestradejevim materialom.«

»Ali si bil v Black heathu?«

»Da, bil sem tam in kmalu sem se prepričal, da je bil raniki Oldacre precej nizek značaj, Farlanejev oče je iskal svojega sina. Mati je bila doma. Majhna, precej razburjena ženska je z modrimi očmi; tresla se je strahu in razburjenosti. Seveda pravi, da niti mogoče ni, da bi njen sin to zakrivil. Toda radi ne-

sreče starega Oldacreja ni bila prav nič iznenađena, in tudi obžalovala ni tega. Nasprotno, govorila je s tako jezo o njem, da je s tem nevede pospeševala delovanje policije. Brezdvomno je moral biti sin, če je slišal svojo mater tako govoriti o tem možu, jezen na njega. »Bil je bolj podoben hudi, zviti opici, nego človeku,« je rekla, »in že od nekdaj je bil tak, že v svoji mladosti.«

»Ali ste ga že takrat poznali?« sem jo vprašal.

»Da, zelo dobro, saj je bil moj snubač. Hvala Bogu, da sem bila tako pametna, da sem ga zavrnila ter izbrala boljšega, četudi revnejšega moža. Bila sem že zaročena z njim, gospod Holmes, ko sem izvedela, da je zaprl mačko v tičjo kletko. Vsled te grozovitosti sem bila tako zelo razjariena, da nisem hotela ničesar več o njem slišati.« Iskala je v miznici in mi pokazala fotografijo mlade dame. Slika je bila zelo poškodovana in z nožem razrezana. »To je moja fotografija,« je rekla. »Tako mi je vrnil na dan moje porčke ter pripisal grozno kletev.«

»No,« sem rekel, »in menda se je vendar polagoma sprijaznil z vami, če je vašemu sinu zapustil vse svoje premoženje.«

»Ne jaz, ne moj sin ne potrebujeva ničesar od Jonasa Oldacre, ne, ko je bil še pri življenju, ne po njegovi smrti,« je rekla vsa razburjena. »Živi v nebesih en Bog, gospod Holmes, in ta Bog, ki kaznuje hudobnež, bo razodel, da so roke mojega sina nedolžne nad to krvjo.«

»Poskušal sem še z zvijačo kaj določnega od nje izvedeti, kar bi naše domnevanje podpiralo; toda slišal sem le stvari, ki bi prej nasprotno dokazovale. Tako sem slednjič končal razgovor ter šel v Norwood.

»Deep Dene House je velika zgradba v stilu modernih vil. Nekoliko od ceste stoji, pred njo je vrt z lavorjevimi grmovjem. Za

hišo je dvorišče, kjer leže drva, pozorišče požara. Tu v notesu imam malo skico. Okno na levi strani je edino okno v Oldacrejevi spalnici. S ceste se lahko vidi skozi okno, kakor vidiš — to je skoraj edino upanje, ki mi je še ostalo. Lestrade ni bil tam, nadomestoval ga je njegov stražmoister. Ravno se nekaj važnega našli. Ko so brskali po pepelu zgorelih drva, so zagledali sežgane ostanke kostij in par kovinskih koščkov. Te sem natančno preiskal ter brezdvomno konstatiral, da so bili gumbi od hlač. Na enem sem celo razočil ime »Hyams«, firmo Oldacrejevega krojača. Potem sem iskal po vrtu in po travi okolu hiše sledove. Toda vsled velike suše nisem ničesar drugega opazil, kakor da je nekdo vlekkel večjo stvar skozi nizko grmičevje, ki je raslo v smeri proti dvorcu. To vse seveda le potrjuje naziranje policije! Navzlic pekočemu solncu sem se dolgo plazil po vrtu, in na koncu nisem prav nič več vedel kot v začetku.

»Po tem fiasku sem šel v spalnico in sem jo ravno tako natančno preiskal, kakor dvorišče in vrt. Krvavi sledovi so bili zelo neznatni, skoraj brezbarvni in kakor namazani, toda gotovo sveži. Palico je že policija vzel, toda tudi ti krvavi madeži so bili neznatni. Da je palica last najinega klienta, je brezdvomno, sam to potrjuje. Stopinje obeh mož so se poznale na preprogi. Ni pa bilo stopinj kake tretje osebe, kar je bila zopet voda na mlin nasprotni stranke, ki skrbno zbira vse sumljive momente, dočim smo mi še vedno na mrtvi točki.

»Le majhno upanje se mi je vzbudilo — toda tudi to je slabo. Preiskoval sem blaginjo; njeno vsebino so večinoma vzeli ven ter jo razložili po mizi. Papirji so bili urejeni ter dejani v velike kuverte, ki so bile zapečatene. Policija je nekatere odprla. Kolikor sem mogel presoditi, ti papirji niso imeli prav velike

vesnost tudi duši vernih kristjanov koristila, zato podelimo milostno v Gospodu vsem in posameznim kristjanom obojega spola, kateri se resnično skesajo in spovejo ter sprejmo sveto obhajilo ter pobožno obiščejo na dan kronanja ali eden dan med osmino imenovano svetišče ter tam molijo k Bogu za edinost krščanskih vladarjev, za spreobrnjenje grešnikov in za povišanje Matere sv. Cerkve, popolni odpustek in odpuščanje vseh njihovih grehov, kateri se more po priprošnji darovati za verne duše v vicah. S pridržanjem vseh pravic.

Dano v Rimu pri Sv. Petru, dne 15. junija 1907, četrto leto našega papeževanja.

Sledeče vrste naj pojasnijo, odkod izvira a slovesnost in kako se je vršila na Trsatu n na Sv. Gori.

Leta 1631 je napravil grof Aleksander Šforza posebno ustanovo za razširjanje in pozevanje Marijinega češčenja. Že v življenju je častil pobožno grof na priscrčen način Marijo in da bi si po smrti naklonil njeno ljubezen in priprošnjo, hotel je, predno mu bi ugasnila luč življenja, iznajti še neki poseben način Marijinega češčenja. Ker je krona znamenje plemstva, oblasti, moči in slave, mu pride na um, da bi se tudi Marijine podobe in kipi kronali, vendar je take podobe in taki cipi, ki so bili že stari, pred katerimi se je zgodilo že mnogo čudežev in kamor se je zekala množica vernega ljudstva, da bi bilo po priprošnji nebeske Gospe uslišano. Iz dohodkov imenovane ustanove naj bi se napravile krasne krone takim podobam in kipom. To zapuščino je oskrboval kapitelj bazilike sv. Petra v Rimu in niemu je bilo presojati, če imajo podobe, ki naj bi se kronale, omenjene pogoje ali ne. Po natančni preiskavi se pošlje cerkvi, kjer se nahaja podoba, iz Rima krona in obenem tudi navodilo, kako naj se vsa slavnost vrši. Od tod izhaja slovesno kronanje čudodelnih podob in kipov Marijinih.

Nam Slovencem so posebno znane tri božje poti: Trsat, Sv. Gora pri Gorici in Brezje. Ker sta čudodelni podobi na Trsatu in na Sv. Gori že kronani in je nam ta slavnost skoro popolnoma neznana, zato popišemo kratko to slovesno kronanje.

Glas o čudežih, ki so se godili na Trsatu, se je raznesel na vse strani sveta. O tem izve tudi škof veronski Janez Francišek Barbarigo,*) kateri pride 23. marca 1709 na božjo pot na Trsat. Pri tej priložnosti opozori franciskane, ki so oskrbovali svetišče, da bi bilo umestno kronati čudodelno sliko na Trsatu in obljubi v ta namen svojo pomoč v Rimu. Kar je obljubil, je tudi držal. Po svojem odposlancu prosi vatikanski kapitelj, da bi se smela Marija trsaška kronati na slovesen način. Ko so v Rimu vso zadevo preiskali in se prepričali, da se nahajajo vsi pogoji za kronanje, so poslali dve zlati kroni, eno za Marijo, drugo za Jezusčka škofu Barbarigo in ga pooblastili, naj on to slavnost izvrši. Čeravno je ta goreči častivec Marijin močno želel to vzvišeno nalogo izvršiti, vendar se mu želja ni spolnila. V nekaterih krajih je razsajala kuga in da se ne bi tudi po beneški ljudovladi razširila, je zaprla republika svojo mejo. Škofu je bila pot na Trsat zaprta. Da se ne bi morala slovesnost predolgo odložiti, pošlje škof Barbarigo vsled osebnega dovo-

*) P. J. Ivančič ga tako imenuje v svoji knjižici: »Kratka povijest svetišča Majke Božje Trsaške«, str. 48. Peter Francetič ga imenuje v popisu slavnosti: »Trsactum coronata Deipara Virgine insigne« str. 41 Johannes Franciscus Barbadicus, tudi »Cvetje« ga tako imenuje tečaj VI., zv. 11, str. 335.

ljenja svoje pooblastilo Adamu Benediktu Radkaju, škofu senjsko-modruškemu. Slavnost je bila določena na 8., 9. in 10. septembra leta 1715. Na vse strani so bila razposlana tiskana povabila k slavnosti. Ljudstvo je z največjo nestrpnostjo pričakovalo zaželenega kronanja, ker je bilo prvo zunaj Italije. Na veliko žalost vseh pride 27. avgusta iz Senja poslanec in sporoči, da se škof vsled hitre bolezni ne more udeležiti slavnosti. Kaj storiti? Ker je bilo že vse za slavnost pripravljeno, pošljejo hitro enega izmed franciskancev iz Trsata v Novo mesto do posvečenega škofa dardanskega Jurija Ksaverija Marotti, novomeškega prošta,*) da bi ga naprosil, naj on sprejme častno nalogo in naj on krona preblašeno Devico. Z veseljem sprejme to poudbo in se odpravi na Trsat, kamor je prišel 6. septembra.

Med tem so se vršile velikanske priprave za slavnost. Od srede mostu čez Rečino gori do trsaške cerkve je bilo postavljenih nebroj okrašenih mlajev. Slavoloki, napisl, okraski, zastave, vse to je oznanjalo, da se ima vršiti na Trsatu in na Reki nekaj izrednega. Cerkev Marijina je bila okusno oklepšana, posebno še kapelica, kjer se je imelo kronanje izvršiti. Poleg okrasov je bil v kapelici postavljen umetni prestol z malim nebom, na katerega so postavili čudodelno podobo Matere božje. Pred sliko so pritrtili srebrno mrežico, ki naj bi jo obvarovala vsake poškodbe. Tudi je bil poklican spreten zlatar, da bi napravil luknjice, kamor so se imele krone pritrtili.

Približali so se dnevi slavnosti. Akoravno je razsajala po raznih krajih smrtonosna kuga, vendar to ni zadrževalo ljudstva, da bi se ne udeležilo slovesnega kronanja. Prvi dan slovesnosti je prihitelo od vseh strani okoli 30.000 vernikov. Po svetih zakramentih, ki so jih udeleženci prejeli, se da soditi, da je bilo v treh slavnostnih dnevih zbranih na Trsatu 60.000 ljudi iz najrazličnejših krajev. Praznovanje se je začelo 7. septembra ob treh popoldne s slovesnimi večericami, ki jih je opravil franciskanskemu redu zelo naklonjeni Pavel Schwenck, apostolski protonotar, infurirani opat in cesarski župnik. Petje pri večericah in pri celi slovesnosti je oskrbovalo osem izvrstnih pevcev, ki so bili iz Karlovca poslani. Tudi Kranjcev je veliko prišlo in zato je bil po večericah prvi govor v slovenskem jeziku, po govoru so bile litanije.

Dan 8. septembra je bil določen za kronanje. Že o polpetih zjutraj je imel domač franciskan slovensko pridigo, za njim pa neki oče jezuit hrvaško. Vsled gneče, zavoljo zložitosti in da se ne bi pripetila kakšna nesreča, so morali duhovniki spovedovati in maševati na starem pokopališču, ki se je razprostiralo okoli cerkve. Ob osmih pride škof v spremstvu starejših patrov, duhovščine in opatov: Pavla Schwenck in pazinskega prošta, opata Janeza Fattori v cerkev. Kakor je bilo že omenjeno, se je imelo kronanje vršiti v kapelici sami. Zavoljo varnosti so kapelico zaprli, vendar je prišlo v njo mnogo ljudi skozi samostan. Ker so se bali nesreče in ker je ljudstvo želelo videti slovesni čin, zato se odločijo izvršiti kronanje na prostem pod lepim slavolokom pred cerkvenimi vrati. V spremstvu dvanajstih Vlahov, ki so skrbeli za red, se poda celi sprevod pred cerkev. Najprej so šli redovniki in duhovniki, za njimi so nesli štirje duhovniki krasno nosila s podobo, za podobo je stopal škof z obema opatoma, vsi trije v škofovski obleki, za škofom je nosil tedanji samostanski gvardijan P. Peter Francetič iz Rima poslani kroni,

*) Pozneje je bil imenovan za škofa pičanskega v Istri.

pogrtni z belimi pregrinjalom. Za duhovščino so stopali svetni dostojanstveniki, katerim je sledila nepregledna množica ljudi. Ko je prišla procesija med sviranjem vojaške godbe pred cerkvena vrata, so postavili nosilci tron na za kronanje pripravljen prostor.

Pred cerkvijo se je zbralo vse polno ljudstva, celo na bližnje hiše so zlezli, da bi s streh videli kronanje.

Ko so škof, duhovniki in redovniki pred podobo nekoliko pomolili, odkrije p. gvardijan kroni in ju izroči škofu. Po prebranju slavnost zadevajočih pisem zapoje škof »Veni Creator Spiritus«, »Pridi sveti Duh«. Po odmoljenih predpisanih molitvah se je začelo svečano dejanje. Škof postavi kroni Mariji in Jezusčku na glavo in pričujoči zlatar ju pritrtili tako, kakor se še dandanes vidi.

Med veselim zvonjenjem zvonov, sviranjem godbe in pokanjem topičev je pela zbrana množica: »Zdrava Marija, ti kronana Kraljica nebes in zemlje, prosi za nas.« Po končanem kronanju podeli škof zbranemu ljudstvu s podobo blagoslov. Duhovščini in raznim osebam svetnega stanu je bilo dovoljeno poljubiti podobo, seveda le skozi mrežico, ki so jo zopet pritrtili, da se ne bi kaj poškodovala.

Nato zapoje škof »Te Deum laudamus«, »Tebe Bog hvalimo« in potem moli za svetega očeta, za sveto Cerkev, za vladarja, za družino grofa Šforze, za ustanovitelja samostana. Naprej so nosili križ med dvema banderoma trsaške župne cerkve sv. Jurija. Za tem je šlo okoli deset župnij s svojimi znamenji, ki jih je bilo okoli 80, za njimi se je vila nova zastava kronane Device, katero so spremljali redovniki in približno 200 duhovnikov v koretliji in s svečami. Zadnji med duhovščino je šel nadduhovnik Jeronim Jenič,*) trsaški župnik in generalni vikar modruške škofije, ki si je pridobil za to slovesno mnogo zaslug, niemu je sledil škof z asistenco. Za škofom so nesli podobo, pred katero je posipalo 12 mladeničev cvetje.

Kdo bi popisal svečanost tega obhoda in kdo povedal pobožna čuvstva, ki so napolnjevala srca pričujočih. Med tem ko ljudstvo moli, prepeva duhovščina krasni slavospev: »Zdrava morska zvezda«; za petjem se oglasi godba, za godbo zvonjenje, med zvonjenjem bobni gromenje topičev. Ko je prišel sprevod v cerkev, so postavili podobo Matere božje na oltar. Od pol devetih se je začela škofova pontifikalna sveta maša, pri kateri je igrala vojaška godba. Med mašo je bila pridiga v laškem jeziku. Ob štirih popoldne so bile slovesne večernice, s katerimi se je končala slovesnost prvega dneva.

Dne 9. septembra se je vršila skoraj vsa slavnost na Reki. Ob petih zjutraj je bila na Trsatu hrvaška pridiga. Ob sedmih zjutraj se je pričela slovesna sveta maša, katero je daroval opat Pavel Schwenck. Po maši se je pričel pomikati sprevod s čudodelno podobo proti Reki. Ker je vsak hotel videti Kronano, je nastala taka gneča, da je moralo 50 vojakov delati procesiji pot.

Vse mesto je bilo praznično oblečeno in krasno ozaljšano. Bilo je napisov, slavolokov, zastav vsake vrste in barve. Meščani so hoteli na ta način pokazati svojo gorečo ljubezen in globoko spoštovanje do blažene Device.

Na sredi mostu čez Rečico je pričakovalo procesijo zastopstvo mesta, plemstvo in vse reško prebivalstvo. Hiše so bile prazne, ker se je hotel vsak udeležiti slavnosti tega dne. Ko prestopi podoba sredino mostu in stopi na mestna tla, zagrmijo z zidovja topovi, zvonovi vseh cerkva se oglašajo in pozdravljajo blaženo Gospo v svoji sredi. Procesiji

*) Francetič ga imenuje Genua.

se pridružijo Rečani. Najprej so nosili poseben križ, za njim so stopali franciskani trsaškega samostana, tem je sledila reška duhovščina, nato godba in škof s svojim spremstvom, potem podoba na bogato okrašenem stolcu. Dvajset belo oblečenih mladeničev je potresalo pred podobo dišeče cvetlice. Sam prestol pa je obdajalo 24 mestnih svetovavcev v svoji službeni obleki, za njimi pa so stopali plemiči in ljudstvo s svečami v rokah. Lahko si mislimo, kako lepo je moralo biti, ko je gorelo celo morje sveč, ki so oznanjale ljubezen, ki je gorela v srcih udeležencev.

V tem redu se premika sprevod v cerkev Avguštincev, od tod v cerkev sv. Sebastijana, sv. Mihaela, sv. Vida, sv. Roka in nazadnje je krenil v kapiteljsko cerkev. Sliko so postavili na oltar. Po končani službi božji so se hoteli takoj na Trsat vrniti, vsled neznozne vročine pa so morali do štirih popoldne čakati.

Reško meščanstvo in plemstvo je med tem odmorom pogostilo redovnike in duhovščino. Med tem časom so gorele v cerkvi pred podobo blažene Device velike sveče in pred njo je vedno molil eden izmed duhovnikov in nebroj ljudstva.

Ob štirih se zbere narod in se pripravi za procesijo. Po odpeti zahvalni pesmi vzdignejo duhovniki čudodelno podobo in jo nesajo v slovesnem sprevodu v cerkev sv. Vida, kjer je imel eden izmed očetov jezuitov ki so imeli tam svoj samostan, kratek toda krasen govor. Iz te cerkve se je začela pomikati procesija proti Trsatu. Ko stopijo pred mesto, blagoslovi škof s slavno podobo mesto in morje, nakar zagrmijo topovi in topiči. Sprevod se pomika po stopnicah k trsaški cerkvi. Vse stopnice od tal do vrha so bile krasno razsvetljene. Ko so prišli na vrh, se razdeli plemstvo in ljudstvo v dva dela in napravi tako pot škofu in duhovščini, ki so šli s sv. podobo v cerkev. Po litanijah blagoslovi zopet škof zbrano ljudstvo in se poda po slovesnosti v mesto. V spomin na ta veseli dan so darovali meščani mesta Reke blaženi Devici veliko svetilko, katera naj bi pričala potomcem o njih hvaležnosti in ljubezni.

Zadnji dan tridnevne sta bili v jutru dve hrvaški pridigi in potem slovesna sv. maša, katero je daroval opat in prošt pazinski Janez Fattori. Na večer se je slavnost zaključila s slovesnimi večericami, litanijami in hrvaško pridigo. Po pridigi zapoje škof »Te Deum«. Še enkrat zapoje zvonovi cerkva na Trsatu in v Reki, še enkrat zagrmijo topiči in naznanjajo, da se bliža krasna slavnost svojemu koncu. Po zahvalni pesmi stopi škof pred altar in blagoslovi zadnjikrat s solznimi očmi s sv. sliko razhajajoče se ljudstvo. Na to postavijo štirje redovniki sliko presvete Device zopet v altar, kjer jo še danes lahko vidi vsak romar okrašen z istima kronama, ki sta ji bili pripeti osmega septembra leta 1795.

Na osmino kronanja je daroval provincial patrov avguštincev slovesno daritev in s tem so bile končane slavnosti slovesnega kronanja podobe Device Marije Trsaške.

× × ×

Dve leti po kronanju trsaške Matere božje se je vršila ista slavnost tudi na sv. Gori pri Gorici. Sv. Gora je gotovo ena izmed najimenitnejših božjih poti na Slovenskem. Že leta 1539, se je prikazala Marija ubogi pastirici Urški Ferligojnici ter ji v slovenskem jeziku naročila: »Povej ljudstvu da naj mi tukaj hišo zida in me prosi milosti.«

Čez dve leti (1541.) so začeli cerkev zidati, katera je bila 12. oktobra 1544. že posvečena. Zaradi pomanjkanja svetovne duhovščine je bilo svetišče izročeno leta 1565. franciskanom v skrb. Božja pot se je vedno

vrednosti, tudi iz bančne knjige nisem mogel posneti, da so bile Oldacrejeve premoženjske razmere zelo sijajne. Dozdevalo se mi je pa, kakor da bi papirji manjkali — morda so bili ravno to najvažnejši — in zastoj sem jih iskal, nisem jih našel. Ta okoliščina bi bila seveda kar največjega pomena, če bi jo mogli dokazati, kajti nasprotovale bi Lestradejevemu nazorom; kajti kdo bo kradel vrednostne papirje, katere bo kmalu podedoval?

»Končno, ko sem vse preiskal — brez uspehov, poskusil sem svojo srečo z gospodinjo. Njeno ime je Lexington — majhna, temna ženska, molčeča in nezaupljiva. Marsikaj bi nam lahko povedala, če bi hotela, o tem sem popolnoma prepričan. Toda molčala je, kakor da bi bila iz voska. Ob pol desetih je gospodu Farlane odprla vrata. Želi, da bi ji prej roka otrpnila, predno je to storila. Ob pol enajstih je šla spat. Njena soba je na nasprotni strani, tako, da ni mogla ničesar slišati. Gospod Farlane je pustil klobuk in palico v veži, tega se prav dobro spominja. Njenega ubogega dobrega dospoda so prav gotovo umorili. »Ali je imel sovražnike?« No, vsak človek ima sovražnike, toda gospod Oldacre je skoraj popolnoma zase živel in je le kupčevaje občeval z ljudmi. Videla je gume in natančno spoznala, da so bili od obleke, katero je imel zadnji večer. Drva so bila, ker štiri tedne ni deževalo, zelo suha. Ko je k ognju prišla, je bilo že vse v ognju in ničesar ni mogla več razločevati. Dišalo je pa po sežganem mesu; ne le ona je to čutila, temveč tudi ognjegasi. O papirjih, kakor tudi o privatnih zadevah gospoda Oldacreja sploh ni vedela ničesar.

»Tako, moj ljubi Watson, to je natančno poročilo mojega ponesrečenega izleta. In vendar — in vendar« — dokazoval je s svojima suhima rokama, poponoma prepričan — »vem, da je vse zlagano in napačno, čutim po

celem telesu. V tem tiči nekaj, kar še ni prišlo na svetlo in kar ta gospodinja vé. Neka gotova ključavnica se je brala iz njenih oči, kakor jo vidimo le pri ljudeh, ki stvar bolj natančno poznajo, ki jo pa zamolče. Toda vse to premišljevanje in čutenje ne pomaga, Watson; če ne bova imela posebne sreče, se bojim, da ta norwoodski slučaj ne bo našel mesta v dnevniku najinih zmag, ki bo gotovo prej ali slej objavljen.«

»Mož pa nikakor ne izgleda kot hudo-delec,« sem opomnil.

»To je dvomljiv dokaz, ljubi Watson. Ali se še spominjaš na nevarnega morilca Berna Steven, ki naju je leta 1887. na pomoč klical? Ali si videl že bolj otročjega in bolj skromnega človeka, nego je bil ta?«

»To je res.«

»Če se nama ne posreči, da dokaževa njegovo nedolžnost z boljšimi dokazi, tedaj je najin varovanec izgubljen. Lestradejevo argumentacijo podpirajo vsa sledeča preiskovanja, ne eno dejstvo ji ne nasprotuje. Le manjkajoči papirji napravljajo nasprotni vtis. To je edina dobra točka, in od te morava nanovo začeti preiskovati vso zadevo. Pri pregledovanju bančne knjige sem našel, da neugodno premoženjsko stanje izvira predvsem iz velikih meničnih tirjatev, katere je v zadnjem času izplačal gospodu Corneliusu. Jaz bi zdaj rad vedel, kdo je ta Cornelius, s katerim arhitekt, ki je šel k počitku, dela tako velike denarne kupčije. Ni nemogoče, da je ta v vso zadevo zapleten. Morda je agent ali komisijonar, nismo našli niti sledu o kaki korespondenci o teh velikih plačilih. Ker nimam boljših pripomočkov, se moram najprvo informirati na banki o onem gospodu, ki je inkasoval menice. Vsekako pa mislim, moj dragi, da ta slučaj ne bo povečal najine slave. Lestrade bo seveda pustil obesiti najinega klienta, in Scotland Yard bo triumfal.«

Ne vem, kako je Holmes ono noč spal, toda ko sem prišel k zajuterku, je bil zelo bled in utrujen. Njegove jasne oči so bile vsled temnih obroboč še jasnjeje nego navadno. Na preprogi pod njegovim stolom so ležali ostanki cigaret in prve izdaje jutranjih časopisov. Na mizi je ležala odprta brzojavka. »Kaj praviš k temu, Watson?« je vprašal ter mi dal brzojavko.

Oddana je bila v Norwoodu ter se glasila sledeče:

»Dobil važen dokaz. Krivda Farlanejeva dokazana. Svetujem Vam stvar opustiti! — Lestrade.«

»To se glasi resno,« sem rekel.

»Poročilo Lestradejeve zmage je,« je menil Holmes ter se bridko nasmehnil. »In vendar bi bilo še prezgodaj stvar smatrati za izgubljeno. Nov dokaz je kakor dvorezen nož; prav lahko dokazuje ravno nasprotno, kar Lestrade misli. Hitro snej; potem se hočeva skupaj peljati v in videti, kaj se da napraviti. Čutim, kakor da bi danes potreboval tvoje družbe in tvoje moralne podpore.«

Moj prijatelj ni ničesar jedel. Bila je njegova posebna, v takih trenutkih ničesar jesti. In videl sem slučaje, ko je tako zaupal svoji železni naturi, da je od lakote omedlel. »Zdaj nimam na razpolago še moči za prebavljanje,« mi je odgovoril na moja zdravniška opominjevanja. Torej me ni prav posebno zanimalo, ko danes ni poskusil zajuterkar ter se tešče odpeljal z menoj v Norwood.

Okoli Deep Dene House je bila še vedno zbrana množica radovednežev. Hišo in njeno lego sem si popolnoma prav predstavljal. Pri durih nama je prišel nasproti Lestrade in obraz se mu je zmagonosno svetil.

»No, gospod Holmes, kdo ima prav? Ali že imate svojega postopača?« nama je zaklical.

»Nisem si še napravil končne sodbe,« je odgovoril moj prijatelj.

»Toda mi smo si že včeraj svojo sodbo napravili in danes se je izkazala kot prava. Priznati morate torej, gospod Holmes, da smo Vas v tem slučaju nekoliko nadkrilili.«

»Tako počenjate, kakor da bi napravili nekaj posebnega, kakor da bi nastopil nepričakovan moment,« je rekel Holmes.

Lestrade se je glasno nasmejal.

»Rad Vam verjamem, da se daste le neradi premagati, saj smo mi ravno taki. Toda vendar ne moremo pričakovati, da bomo imeli vedno prav, ali ni res, gospod doktor? Pojta z menoj, gospoda, upam, da Vaju bom zdaj lahko prepričal definitivno o krivdi mladega Farlaneja.«

Vedel naju je skozi vežo v precej temno predsobo.

»Tukaj skozi je moral iti Farlane, ko je izvršil hudodelstvo, in vzeti svoj klobuk,« je rekel. »No, poglejta sem-le.« Teatralično je prižgal žveplenko in nama pokazal krvav madež na pobeljeni steni. Ko je žveplenko približal, sem videl, da ni le navaden madež, temveč natančen odtis palca.

»Vzemite povečevalno steklo, gospod Holmes.«

»Da, ravnokar hočem to storiti.«

»Gotovo vam je znano, da dva palca ne napravita nikdar enakega odtisa?«

»Slišal sem že o tem.«

»Potem ga primerjajte, prosim, s tem voščenim vtisom, katerega sem danes zjutraj vzel izpod palca mladega Farlaneja.«

Ko je držal voščen odtis poleg krvavega madeža, mi ni bilo treba niti povečevalnega stekla. Popolnoma lahko sem spoznal, da sta si oba enaka. Uvidel sem, da je najin nesrečni klient izgubljen.

»To je konec dokazov,« je rekel Lestrade.

bolj in bolj širila. Vsled tega so se tudi frančiškani sv. Gore obrnili v Rim s prošnjo, da bi jim bilo dovoljeno Marijino podobo kronati. Ko je bila vsa stvar preiskana in je bilo kronanje dovoljeno, je določil papežev nuncij na cesarskem dvoru Jurij Spinula, naj kronanje izvrši pičaski škof Jurij Frančišek Marotti, ki je že prej kronal čudodelno podobo Matere božje na Trsatu.

Za kronanje je bil določen 6. junij leta 1717. Na vse strani Goriške, Kranjske, Koroške, Stajerske, Beneške in drugih dežel so bila razposlana vabila na to znamenito cerkveno slavnost s prošnjo, da bi bila prebrana po cerkvah zbranimu ljudstvu.

Priprave za kronanje so bile zelo velike. Cerkev sama je bila znotraj in zunaj krasno ozaljšana. Okolo 300 velikih sveč je gorelo v cerkvi, 36 napisov v čast Mariji je viselo na raznih krajih, kjer se je imela slavnost vršiti. Vsa pota koder je hodila procesija, so bila z zastavami ozaljšana, vse hiše, kjer se je pomikal sprevod so bile praznično oblečene.

Slovesni dan se je približal. Nebroj ljudstva se je zbralo. Kronika nam poroča, da je bilo med osmino slavnosti samo obhajanih 133 tisoč ljudi, torej še enkrat toliko in še več, kakor pa na Trsatu. Seveda se temu ne smemo čuditi, ker je kuga, ki je pred 2 letoma razsajala, nehala moriti ljudi. Da se ne bi pripetila kaka nesreča so sklenili Marijo kronati v Gorici na Travniku. Na trgu je prostora za tisoče in tisoče ljudi. Grof Jeronim Turri je dal napraviti na prostoru pred svojo palačo krasen slavalok, pod katerim se je razprostrl še lepši oltar obdan od mnogoterih sveč.

Ob štirih zjutraj vzdignejo podobo usmiljene Matere in jo pritrdijo na krasen prestol. Z velikanskim sprevodom med zvonjenjem in veličastnim gromenjem topičev se pomika sprevod s Sv. Gore proti vznožju. Pod goro je pričakoval sprevod prej imenovani opat in prošt Janez Fattori z duhovščino in solkanjskim ljudstvom razdeljenim v oddelke. Cerkevne zastave so zaplapolale, križi so se vzdignili, godba je zaigrala, slavonspevi so se oglasili in veličastna procesija se je pomikala proti mestu pozdravljana od goriških zvonov in topičev, ki so doneli na prijaznem hričku lepe Kostanjevice v čast in slavo brezmadežne Matere božje.

Ko se je podoba približala mestu zagrome na zidovju topov. Škof Marotti spremi podobo pod bogato okrašen baldahin in vodi sprevod proti mestu kronanja. Naprej so šle razne družbe in bratovščine, za njimi je stopalo vojaštvo, potem oboroženi meščani, za njimi redovniki in druga duhovščina, kateri je sledil škof v spremstvu opata Fattori in prošta Tomaža Gorzer. Za duhovščino so nesli čudodelno podobo, za njo je šlo deželno in mestno zastopstvo, plemstvo in okoli 30.000 ljudi iz najoddaljenejših krajev in različnih narodov.

V spremstvu duhovščine in ljudstva, so prinesli sv. podobo med zvonjenjem zvonov in pokanjem topov okoli osme ure na Travnik.

Pred velikansko množico ljudi, ki so stali na trgu, ali gledali iz oken in streh hiš, so bila prebrana slavnost zadevajoča pisma. Na to je zapel škof cerkveno himno »Veni Creator Spiritus«, »Pridi sveti Duh«. Ko so bile odmoljene predpisane cerkvene molitve, krona cerkveni dostojanstvenik po predpisih kapiteljna sv. Petra v Rimu z zlato in z biseri posuto krono Marijo in nato z manjšo kronico nebeško Dete. Zvonjenje zvonov, pokanje topov, godba, petje je oznanjevalo ta slovesni čin. Ko je cerkveni knez odšel zahvalno pesem, se je pričela pontifikalna sv. maša, med katero so peli pevci, ki so bili poklicani iz bližnje beneške republike. Med mašo je imel prekrasen slavnostni govor

franciškan P. Ludovik Marija Vedova iz beneške provincije sv. Antona. Po končani sv. maši so prenesli sv. podobo v župno cerkev, kjer je bila izpostavljena češčenju ljudstva.

Popoldne so bile slovesne večernice in po večernih zopet cerkveni govor, v katerem je P. Bartolomej Caglioli proslavljal Mater milosti. Po pridigi so prenesli podobo v cerkev uršulink in od tod k redovnicam sv. Klare. Iz cerkve klarisij so nesli podobo zopet na prostor, kjer je bila kronana. Tukaj podeli škof zbranimu ljudstvu, ki je popadalo na kolena in klicalo k nebeski Materi s sv. podobo blagoslov.

Proti večeru istega dne se je začel pomikati sprevod z enako slavnostjo, kakor v jutru s Sv. Gore sedaj iz Gorice proti Solkanu, kjer je bila podoba celo noč izpostavljena češčenju v tedanji frančiškanski cerkvi. Celo noč so molili redovniki in ljudje pred podobo in prosili Marijo blagoslova in milosti.

Drugo jutro je sklicalo zvonjenje zvonov in pokanje topičev ljudi in jih pozvalo, da naj se zbero in pripravijo za procesijo. Z vsi slovesnostjo se pomika sprevod proti vrhu Sv. Gore, kamor so prenesli podobo nazaj v Marijino svetišče, kjer so se osem dni obhajale slavnosti na čast kronane Device. Dan na dan so prihajale trume pobožnih romarjev.

Med osmino je bila vsak dan slovesna sv. maša, slovesne večernice, pete litanije in dvakrat ali trikrat na dan so poveljevali pridigarji kronano božjo Porodnico.

Sedmi dan osmine je prišel na sv. Goro goriški cesarski namestnik z vsem svojim spremstvom, s plemstvom in meščani, da se pokloni Devici Mariji in ji tako skaže svojo ljubezen in češčenje.

Na osminjo je bila po slovesnih večernicah in po litanijah Matere božje krasna procesija s sv. podobo. Zahvalna pesem in blagoslov s čudodelno podobo zaključili prelepo slavnost.

Podoba je bila zopet postavljena v oltar, pred katerim klečali še dandanes marsikateri pobožni romar.

× × ×

Tako se je vršilo to dvojno kronanje. Naj bi se tudi slavnost, ki se ima pričeti 1. septembra na Brezjah, pričela in končala z isto lepoto, z istim sijajem, kakor na Trsatu in na sv. Gori!

Na evharistični shod v Ljubljano!

Z veliko slovesnostjo se je vršil leta 1904 v Ljubljani drugi slovensko-hrvaški evharistični shod. Posledica tega shoda je bila, da se je vsepovsod jelo še bolj častiti Najsvetejše, nego preje kdaj. Zato se je sklenilo tudi letos prirediti tak shod, in sicer v manjšem obsegu samo za ljubljansko škofijo. Vršil se bo ta shod duhovnikov častilcev presv. Rešnjega Telesa v četrtek, dne 22. avgusta, v Ljubljani. Pričetek bo ob 8. uri s sv. mašo v stolnici, katero bo daroval premil. gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Ob 9. uri bo konferenca v knezoškofovi veliki dvorani. Ob 12. uri skupni obed v »Umomu«. Kdor se želi udeležiti tega obeda, naj to blagovoli naznaniti vsaj do nedelje, dne 18. t. m., gospodu kornemu vikariju dr. Jeršetu in priložiti 2 K 60 h. Ob pol treh se nadaljuje konferenca. Ob pol štirih se izpostavi sv. Rešnje Telo v stolnici; tu bo adoracija in ob štirih bodo litanije.

Povabljeni so uljudno na ta shod v prvi vrsti čč. gg. duhovniki adoratores, pa tudi vsi drugi čč. gg. naj bi se po možnosti udeležili tega važnega shoda. K popoldanski službi božji v stolnici pa so povabljeni tudi drugi verniki. Da, presveti zakrament bodi magnet, ki naj k sebi vleče in okoli sebe zbira vse Slovence, duhovnike in vernike! Torej, 22. t. m. v Ljubljano na evharistični shod!

Romanje v Loreto

e sedaj zagotovljeno. Vlak pojde iz Ljubljane v petek, dne 23. avgusta, zvečer ob 11. uri 20 minut; ustavi se v Logatcu ob pol 1. uri po polnoči in v St. Petru ob tri četrt na 2. uro. Na Reko pride ob četrt na štiri. Potem bo na Trsatu sveta maša za srečno romanje. Parnik odrine iz Reke ob osmih; zvečer okoli 8. uri bomo v Loreto. Iz Loreta se vrnemo v nedeljo ob šestih zvečer; pridemo v St. Peter v ponedeljek ob tri četrt na 11., v Logatce ob tri četrt na 12. in okoli pol ene popoldne bomo zopet v Ljubljani. — Voznina stane tja in nazaj v tretjem razredu 16 K, v drugem 26 K. Sprejememo samo 420 do 430 oseb, torej kdor se misli udeležiti, naj se kmalu oglasi, vsaj do torka. Vožni listki za vlak se dobivajo v frančiškanskem samostanu v Ljubljani; oni, ki ne stanujejo v Ljubljani, dobijo, ko plačajo listek, katerega naj skrbno hranijo, ker je na ta listek dobijo na dan odhoda v Ljubljani pravi vožni listek. Oni, ki vstopijo v Logatcu ali St. Petru, naj vzamejo na postaji navadni vožni listek za osebni vlak od Reke tja in nazaj; za parnik in vlak na Italijanskem pa plačajo podpisane deset kron. Prenosišče v Loreto in hrano plača vsak zase. — Vodstvo III. reda sv. Frančiška v Ljubljani.

APEL NA CESARJA.

Dunaj, 12. avgusta. Zdaj je izšla brošura poslanca Sternberga: *Apel na cesarja!* pri Walterju v Berolinu. Poleg konfuznosti, grotesknih in pretiranih stvari in originalnih nasvetov pove Sternberg marsikaj resničnega. Streberger apelira na cesarja, naj bi ob pribliki 60letnice svojega vladanja popolnoma izpremenil dosednji sistem polovičarstva in kompromisov. Sternberg piše: »Avstrija je ustrahovana, svobodne besede ni, nihče se ne upa misliti, kaj še izpregovoriti resnico. Samo jaz še brezobziro povem, kar mislim in čutim. Zaupanje vseh ljudskih slojev me spremlja pri mojih prizadevanjih in jaz imam zaslonbo pri armadi in pri ljudstvu. Zato se pa upam apelirati naravnost na cesarja. Nihče ne zanika dobrih namenov cesarjevih. Celo jaz, ki težko kaj pohvalim, priznavam, da se je cesar vedno prizadeval osrečiti svoje podanike. . . . Zato, pravi Sternberg, nihče ne napada cesarja, ampak vlado in sedanjí zistem. Ako hoče cesar dostojno proslaviti svoj 60letni vladarski jubilej, naj da Avstriji novo ustavo! Tako grof Sternberg.

KOŠUT O HRVATSKI.

Turin, 15. avgusta. »Gazzetta di Torino« objavlja intervju z ogrskim trgovskim ministrom Košutom. Košut je dejal, da ogrska vlada ne bo preganjala Hrvatov ne na gospodarskem ne na kulturnem polju, hoče pa, da Hrvati pripoznajo suvereniteto ogrske države nad Hrvatsko. (V istem smislu se je izjavil nedavno poslanec Farkassy).

TIROLSKI DEŽELNI ZBOR.

Inomost, 13. avgusta, 17. t. m. se vrši shod deželnozbornih poslancev vseh strank, da se domenijo, ali naj se deželni zbor skliče ali ne. Najbrž se bo deželni zbor razpustil, volitve pa razpisale oktobra meseca.

DEŽELNI ZBORI.

Praga, 13. avgusta. »Politik« poroča z Dunaja, da se bo vršil ministrski svet, v katerem se bo odločilo, kateri deželni zbori naj se skličejo in kdaj. Šlo se bo posebno za češki deželni zbor. Naloga obeh čeških ministrov je glasovati za sklicanje. Tirolski deželni zbor se skoro gotovo ne bo sklical.

DELEGACIJE.

Dunaj, 13. avgusta. Tukajšnja korespondenca javlja, da je že sklenjeno, da se snideja letos delegaciji meseca novembra na Dunaju.

OGRSKA.

Gibanje med strankami.

Budimpešta, 13. avgusta. Stare ogrske političke stranke razpadajo, čim bolj se bliža čas, ko bo treba uvesti splošno volilno pravico. Državnopravni program ni več v stanu združevati ljudi različnih idej v eno stranko, ampak tudi na Ogrskem se bodo odslej stranke morale jeti snovati na podlagi kulturnih in socialnih načel. Pri liberalnih strankah — ustavni stranki in neodvisni stranki — se jamejo počasi ločiti kapitalistični industriji od agrarcev, konzervativci od demokratov. Bivši minister Kristoffy se trudi iz slednjih elementov zvariti skupaj liberalno-demokratsko stranko, katere glavna zahteva bi za sedaj bila splošna volilna pravica. V ljudski stranki, katere voditelj je minister na cesarskem dvoru grof Zichy, se pa tudi jamejo močno ločiti konzervativni, socialistični katoliški elementi in krščanski socialci, ki se še organizirajo.

Trenčín, 13. avgusta. Pod vodstvom člana ljudske stranke, kanonikom dr. Giessweinom, se je tu osnovala krščansko-socialna stranka. Dela se na to, da se v kratkem osnuje krščansko-socialna deželna zveza.

Nagodba in volilna reforma.

Budimpešta, 13. avgusta. Grof Apponyi je izjavil, da nagodba nikakor še ni končana. Volilno reformo bo vlada parlamentu predložila še to jesen. Vprašanje o ustavnih garancijah je baie tudi že rešeno in jih bo cesar sankcioniral.

ITALIJA.

Organizacija »protiklerikalnih« strank.

Rim, 13. avgusta. Da bi zadnje izgrede proti katoličanom in cerkvi docela izrabili, oznanjajo sedaj vse liberalne stranke in organizacije sistematičen boj proti Vatikanu in njegovim napravam. Ker so zadnji čas delavci pri demonstracijah vsled barbarskih izgrediv vedno prišli v konflikt z oboroženo močjo, so zdaj voditelji gibanja ustanovili nekako ljudsko policijo, ki naj demonstrante nekoliko brzda. To misel je sprožila vrhovna delavska zveza — Confederazione generale del lavoro — ki je pozvala z okrožnico vse delavske zbornice, naj organizirajo pri demonstracijah reditelje. Da demonstracijam dajo kulturno lice, oznanjajo zdaj kot devizo: *Lajzacijo šole in brezplačen pouk!* Republikańska stranka se je temu gibanju seveda pridružila. Veliki mojster lože Ferrari pozivlja v proglasu vlado, naj država cerkvi vzame vsa sredstva za snovanje vzgojevalnih zavodov in šol. Izvršijo naj se tudi skoro pozabljene naredbe, kako zatvoriti samostane. Rim, 13. avgusta. Slavni skladatelj Perosi, katerega je nedavno drhal na kolodvoru opljuvala, je v listu »Messaggero« izjavil, da v celi Evropi ni naletel na tako sodrgo, kakor v večnem Rimu, in da ga je po teh dogodkih sram, da je Italijan.

Rim, 13. avgusta. Sveti oče bo proti nasiljem, ki se vrše proti duhovništvu, javno protestiral. Oblika protesta ni še znana; najbrž se bo to zgodilo v okrožnici na italijanski episkopat. Liberalni »Corriere della Sera« poroča, da se je vsled zadnjih dogodkov razmerje med Vatikanom in Kvirinalom, ki se je bilo izboljšalo, docela prekinilo.

GRŠKO.

Grške bande. — Demoralizacija v armadi. — Lepi ministri.

Atene, 13. avgusta. Grki so strašno pobiti, ker dan na dan dohajajo poročila, kako turški vojniki v Makedoniji pobijajo grške bande. V Makedoniji vzdržujejo Grki 2000 nerednih vojščakov, večinoma domačinov s Krete, katere unovači makedonsko-grški odbor v Atenah. Namen teh čet je pobijati bolgarske čete in s silo privesti makedonsko pre-

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespud redehter!

Uni znaja use. Ldje prauja, de znaja chitocha delat, gade zaguvart in se Buh ve kulk drugeh cuperni. Neki pa na znaja: ubčinskega učeta gespada dohtar Trillarja iz rotuža spraut. Use sa že puskul in še druge cajtinge sa jm pumagale,

de b dohtar Trilarja tku deleč prpravl, de b soj mandat kot ubčinsk svetnik dol puložu, pa use zastojn; gespad dohtar Trillar se drži rotuža ket kakšna bouha psa in en špasn člouk je že za dohtar Trillaria ena pesemca zložu, in sma ja unkat na špek-higelne pel; začne se tkula nekot:

Harst se umaje in hrib Trillar na rotuž ustane; pa če b ga breni še tku, z rotuža mož se na gane.

Naprei s te pesmce nism zamerku, zatu k sm bim že meičkn preveč auf; če m u glih u glava padla, um pa enkat drukat cela zapeu. Murbt u dohtar Trillaria glih ta pesmca tku

»Da, to je konec,« sem ponovil mehanično.

»To je odločitev,« je rekel Holmes. V njegovem glasu sem slišal nekaj posebnega. Obrnil sem se ter ga pogledal. Njegov obraz je bil popolnoma izpremenjen. Pričal je o notranjem veselju. Oči so se mu svetile kakor zvezde. Zdelo se mi je, kakor bi le s silo zatajeval smeh.

»Gospod nebes!« je končno vzkliznil. »Kdo bi kaj takega mislil? Kako more zunanost človekova varati! Navidezno je bil vendar tako nedolžen človek! Dobra izkušnja bo to za nas, da v bodoče ne bomo več tako zelo zaupali svoji lastni sodbi. Ali ni res, Lestrade?»

»Vsekakor, gospod Holmes; so ljudje, ki so nekoliko preveč samozavestni, ki so nekoliko preveč prepričani o izvrstnosti svojega naziranja,« je odgovoril Lestrade. »Da je nastopal tako nesramno in svetohlinsko, da bi se mu skoraj res lahko zaupalo.«

»In kako skrbno je postopal, ko je pritisnil svoj desni palec na steno pri snemanju klobuka! In kako naravno je to, če natančneje to preišljujemo!« Holmes je bil zunanje miren, ko je tako govoril, toda dobremu opazovalcu, kakor sem bil jaz, ni mogel skrivati svoje razburjenosti. »Sicer pa, gospod Lestrade, kdo je pa prišel na to velikansko iznajdbo?»

»Gospodinja je policaja, ki je imel nočno stražo, na to opozorila.«

»Kje je bil ponoči?»

»Stražil je v spalnici, kjer se je hudodelstvo zgodilo ter pazil na to, da je ostalo vse nedotaknjeno.«

»Toda, zakaj niste tega znamenja že večeraj zapazili?»

»Ker nismo imeli posebnega vzroka, to pred sobo natančneje preiskovati. Sicer pa ni na prav zelo očitnem mestu, kakor vidite.«

»Seveda ne. Gotovo je brezdvomno, da je bilo to znamenje šele včeraj napravljeno.«

Lestrade je pogledal Holmesa, kakor da bi ga ne smatral za popolnoma normalnega. Sam moram priznati, da sem se čutil njegovega pogumu in njegovim opazkam.

»Zdi se mi skoraj, kakor da mislite, da je prišel Farlane ponoči iz svojega zapora sem ter na ta način samega sebe ovadil,« je odgovoril Lestrade na čudno vprašanje Holmesovo. »Prepustim popolnoma strokovnjakemu izvedencu razsodbo, ali je to odtis njegovega palca ali ne.«

»Brezdvomno je to odtis njegovega palca.«

»No, to mi zadošča,« je rekel Lestrade. »Nisem teoretik, gospod Holmes, praktik sem, in če imam dokaze, tedaj sklepam. Če mi hočete pozneje še kaj sporočiti, tedaj me dobite v sprejemnici. Spisati hočem svoje poročilo.«

Holmes je zopet dobil svoje ravnotežje, toda vendar sem opazil, da je bil dobre volje.

»V resnici, stvar se je slabo zasukala, Watson,« mi je dejal, ko sva bila sama. »In vendar so še posamezne točke, iz katerih še izhaja upanje za najinega klienta.«

»To me zelo veseli,« sem odgovoril. »Bal sem se že, da je že popolnoma izgubljen.«

»Tega bi še ne trdil, moj ljubi Watson, kajti Lestradejev dokaz ima faktično še eno vrzel, ki bo za najinega klienta največje važnosti.«

»V istini, Holmes?! In ta je?»

»To je dejstvo, da jaz vem, da tega madeža včeraj še ni bilo, ko sem včeraj to pred sobo preiskoval — pojdí, Watson, napraviva majhen izprehod zunaj po solncu.«

Spremljal sem ga. V glavi sem bil precej zmeden, toda v srcu sem imel novo upanje. Hodila sva po vrtu. Holmes je od vseh strani ogledoval hišo in se zelo zanimal za način zidanja. Potem je šel v hišo in natančno pre-

bivalstvo, ki je odpadlo k bolgarski pravoslavni cerkvi, nazaj k grškemu ekumenskem patriarhatu. Grki bi se radi maščevali nad Turki, če bi mogli, toda kje naj vzamejo za vojsko s Turki sposobne armade? Letos je v Peloponezu komaj polovica mladeničev bila vnovačena, druga polovica je pa odšla v Ameriko. Kar jih še ostane, niso pri volji služiti v armadi, ki ima čisto nezmožne častnike. Drugod bi bili te častnike, ki so v zadnji grško-turški vojski pokazali, da so neizmerno strahopetni, ustrelili, tu so jih pa še povišali. Vojaških reform ministrstva niso izvedla, le mornarica ima dobro izurjeno moštvo, kateremu pa žalibog manjka — večjih bojnih ladij. Uprava je slaba, še slabši davčni sistem, ki bogatejših slojev davka sploh oprosti. Finančnemu ministru Simopolosu pravi vsak Grk, da je tat. Na čelu mornariškega ministrstva je častnik kopne armade — čisto mlad mož, dočim vodi vojno ministrstvo ministrski predsednik Theotokis sam, ki sploh vojak ni. Dežela s tako vojaško upravo seveda nima nobenega ugleda.

»VEČ KOT JELAČIČ!«

Supilo govori, kakor bi imel vso Hrvatsko v žepu. Na shodu v Glini je klical, da bo treba poseči tudi k orožju Jelačičevemu. Tu zakliče nekdo, da je naš boj podoben Jelačičevemu. »Nikakor ne!« odvrne Supilo. »Jelačič je bil tudi avstrijski general in služabnik Dunaja, mi pa se bojujemo samo za našo hrvaško stvar in nečemo za Dunaj iti po kostanj v mažarski ogenj.« Tako govori tisti Supilo, ki se je vrgel Košutu v naročje in je šel za Mažare po kostanj v avstrijski ogenj, pri čemer so se vsi Hrvati opekli. Tudi zvedavemu dopisniku »Narodnih listov« je zapopal Supilo, da je sovražnik »Grossösterreicher«. Sploh zdaj na Hrvaškem strašijo z »Grossösterreichom«. »Grossösterreich gre«, zakliče kdo, pa se vsi preplašijo in teko za Mažari. Tudi Supilo rabi to strašilo. Ogrske velmože je označil tako: Weckerle je po očetu Virtemberžan, torej Nemec, Szterenyi je po rojstvu jud Stör, Andrassy je bolan človek, hipohonder. Supilo pravi, da Mažari sploh nimajo nobenega sposobnega človeka, ki bi izvojeval sedanjí boj. Tem bolj čudno, da so vjeli Hrvate, celo oberbana Supila! Košutu pa vendar prorokuje Supilo poraz. Supilo napoveduje obstrukcijo v hrvaškem saboru. Kot može, ki so Hrvatom pravični, je označil Justha, Hollo in Bathyanya, ki za kulisami pravijo Hrvatom: »Vaše stališče je pravo, a za Boga, zdaj ne delajte šuma z njim!« Supilo pravi, da ban Rakodczay ne bo dobil mož, da zastavi z njimi višje službe. O reški resoluciji pa priznava Supilo, da je bila samo taktična poteza za gotove prilike, da so si utrdili resolucijsko pozicijo, a njena veljavnost je omejena na gotove zahteve.

KRALJ EDVARD — VILJEM II. — CESAR FRANC JOŽEF.

London, 13. avgusta. Kralj Edvard se je danes podal v spremstvu državnega podtajnika Sir Charlesa Hardinge, generalmajorja Sir Stanleya Clarke, markija Soveral in majorja Ponsondy na pot v Nemčijo in Avstrijo. Na kolodvoru se je kralj pred odhodom vlaka delj časa prijazno menil z avstrijskim in nemškim poslanikom.

Berolin, 13. avgusta. Kralj Edvard angleški se jutri snide z nemškim cesarjem v Wilhelmshöhe. »Norddeutsche Allg. Ztg.«, glasilo državne kancelarija Bülowa, piše, da je sestanek kralja Edvarda z nemškim cesarjem nov dokaz, kako miroljubna je sedanja svetovna politika in kako diplomatije, katerih kralj je brezdvomno Edvard angleški, izkušajo izravnati in poravnati vsa nasprotstva. Sestanek v Wilhelmshöhe pa da je tudi dokaz, da so se razmere med Angleško in Nem-

čijo zadnji čas izboljšale in da se bo prijateljstvo poglobilo.

Dunaj, 13. avgusta. Kralj Edvard do spe v četrtek ob 10. uri dopoldne v Gmunden, kamor se mu bo peljal nasproti cesar Franc Jožef. Potem se vladarja skupno odpeljeta v Ischl. V Ischlu je vse od tujcev tako zasedeno, da ni moč dobiti nobenega prostora več, dasi so celo kopalnice izpremenili v stanovanja. Ceste in hiše se že okrašujejo; cesar sam nadzira vse priprave. V gledališču se bo na dan slavnostne predstave v čast kralja Edvarda igrala na izrečno željo cesarjevo »Vesela vdova«. V hotelu »Elisabeth« je za kralja Edvarda in njegovo spremstvo pripravljenih 18 sob.

London, 13. avgusta. »Standard« prav posebno naglašja prisrčno prijateljstvo med Edvardom angleškim in cesarjem Francem Jožefom. To prijateljstvo je eno najboljših jamstev za svetovni mir. »Daily Graphic« naglašja veliko politično važnost sestanka, pri katerem bosta navzoča Hardinge in Aerenthal. »Daily Telegraph« povdarja, da se bo naglašalo v Ischlu prav posebno skupno in energično postopanje velevladi v Makedoniji in na Balkanu sploh. Obisk Edvardov pri najstarejšem vladarju na kontinentu, Francu Jožefu, ima izvanredni politični pomen. — »Daily Telegraph« nato izraža brezmejno spoštovanje vsega angleškega naroda do sivolasega cesarja Franca Jožefa.

TITTONI-AERENTHAL.

Rim, 13. avgusta. Tukajšnji diplomatski krogi izjavljajo, da bo sestanek med italijanskim ministrom za zunanje posle Tittonom in avstrijskim ministrom Aerenthalom na Semeringu veliko važnejši kakor pa je bil sestanek med obema državnikoma v Islu. Na Semeringu bo glede na nekatera vprašanja, o katerih sta se Tittoni in Aerenthal v Desiu samo posvetovala, padla definitivna odločitev. Tittoni bo cesarju Francu Jožefu baje izročil lastnoročno pismo kralja Viktorja Emanuela.

MAROKO.

Nemške intrige.

Kolin, 13. avgusta. Znana »Scharfacherca« »Kölnische Zeitung«, ki sploh vedno hujska bodisi proti Francoski, bodisi proti Angleški, obdoljuje zdaj poveljnika francoske križarke »Galilée« pred Casablancu, da je on kriv klanja, ker je prezdaj izkrcal nezadostno vojaštvo in s tem Maročane razburil. — Ta hujskajoča pisava je diplomate zelo vznemirila, zlasti ker je Nemčija oficijelno povdarila, da je s francosko akcijo v Maroku solidarna.

Novi napadi. Guverner odstavljen.

Tanger, 13. avgusta. Včeraj je 4000 Maročanov zopet napadlo Casablancu, francoski vojski so pa napad odbili. — Francoski admiral je odstavil guvernerja v Casablanci, ki je kriv klanja in ga interniral na križarki »Gloire«.

Oficielna izjava Francoske.

Pariz, 13. avgusta. Minister za zunanje zadeve Pichon je zopet izjavil, da Francoska ne bo poslala nobenih vojaških ekspedicij v notranjščino Maroka, ampak bo zgolj kaznovala upornike, postavila red in organizirala v Casablanci mednarodno policijo. Francoska se bo natančno držala mandata, poverjenega ji od Evrope.

KRIZA V HAAŠKI MIROVNI KONFERENCI.

Stalno mednarodno vrhovno sodišče.

Haag, 13. avgusta. Kakor znano, je bilo najuspešnejše delo prve haaške mirovne konference to, da se je ustanovilo razsodišče, ki je od slučaja do slučaja reševalo mednarodne

spore, ako so to zahtevale države. Ustanovile so se tudi preiskovalne komisije, ki sicer nimajo razsodilne oblasti, ki pa preiskujejo v kakem kočljivem slučaju, seveda tudi le na zahtevo dotičnih velesil, kdo je kriv kakega neljubega dogodka, kako naj se poravnata itd.

Pri letošnji mirovni konferenci so Severoameriške Zedinjene države dosledno šle dalje. One zahtevajo, da naj se ustanovi stalno in obligatorično mednarodno vrhovno sodišče. To je vse nekaj drugega, kakor doseadanje razsodišča. Zdaj so se razsodniki sešli, ako so to želele ali zahtevale velesile in so bile s tem zadovoljne tudi prizadete države — prave obveznosti pa ta razsodišča tudi niso imela. Amerika sedaj zahteva, da naj se imenujejo stalni, dobro plačani internacionalni sodniki, ki bodo vedno prebivali v Haagu. Temu sodišču se imajo predložiti vsi internacionalni slučaj, katerih diplomacija ne more rešiti. Diplomacija naj pri takih sporih med državami dela na to, da se konflikti zmanjšajo in spori poravnajo, česar pa diplomati kljub vsem prizadevanjem ne morejo poravnati, to naj pride pred haaško mirovno razsodišče. In sicer bi se morala predložiti vsi taki spori in tudi njegova razsodba bi bila strogo obvezna. — Razume se, da se velevladi zelo pomišljajo, ali naj bi ameriški predlog sprejele. Zlasti manjše države se boje, da ne bi tako o njihovi usodi odločale velevladi, kajti večina razsodnikov bo seveda sestavljena iz zastopnikov velesil. Povrh tega pa s tem tudi mnogo diplomatov ni zadovoljnih, ker mislijo, da se bo zmanjšal njihov vpliv, ako bo razsodišče dobilo v roke internacionalne spore.

Haag, 13. avgusta. Danes je Amerika predložila odseku svoj predlog glede na ustanovitve stalnega mednarodnega vrhovnega tribunala. Sodnikov naj bo 17; kako bi se izvolili izmed 47 velesil, ameriški zastopnik še ni predlagal. To je najkočljivejša točka Zastopnika Nemčije in Angleške sta ameriškega predlogu pritrdila. Več delegatov je bilo rezerviranih in se ni izreklo ne za ne proti. V soboto se bodo vse države o tem definitivno izjavile. Situacija je zelo kritična.

RUSIJA.

Židovski dijaki morilci.

V Bielcah so trije židovski dijaki umorili policijskega ravnatelja. Napadalce so zaprli.

KONGRESI NA FRANCOSKEM.

Socialno-demokratski kongres.

Pariz, 13. avgusta. Socialno-demokratski kongres v Parizu je nekaka priprava za internacionalni kongres socialne demokracije 18. t. m. v Stuttgartu. Vaillant je kongresiste nagovoril. Nato je govoril Jaurés, po svoji navadi zelo idealistično. Od radikalne buržoazije ni ničesar pričakovati, socialisti morajo postati radikalni. Najbolj znamenito je bilo, kar je dejal o francoski domovini. Socialisti ljubijo in občudujejo svojo domovino — štiti jo bodo, kajti Francije nihče ne sme podjarmiti! Ta izjava je bila naperjena proti Hervéju in antimilitaristom. Kakor znano, je namreč Hervé na lanskem kongresu v Limogesu dosegel, da se je sprejela resolucija:

»Ako nastane vojska, morajo socialni demokratje to preprečiti z velikimi demonstracijami mas, z generalnim štrajkom in uporom.«

S tem pa napolblazni Hervéisti še niso zadovoljni. Letos hočejo, naj se sklene, da se obsodi vsak »meščanski patriotizem« in naj se na proglasitev vojske odgovori takoj z vojaško vstajo in revolucijo. Kongresu pa se je poslal tudi predlog, naj se Hervé izključi iz stranke. Nadalje je kongresu predložen predlog, da morajo socialistični poslanci od svoje plače, ki znaša 15.000 frankov, 6.000 frankov oddati v strankino blagajno. Prepovedati mislijo tudi sodelovanje sodrugov pri meščanskih listih in sprejemanje redov. Nadalje predlaga, da naj se socialno-demokratska organizacija loči od framaonske, ki je nepotrebna in škodljiva.

Učiteljski kongres.

Clermont-Ferrand, 13. avgusta. Učiteljski kongres, ki tukaj zbora, je strašno kričava prireditel. Učitelji se napihujejo, da je groza. Napadajo Brianda, naučnega ministra, ker ni prišel na kongres opravičiti se. Učitelji hočejo na vsak način pridružiti se anarhistično-socialistični delavski zvezi. Odpraviti hočejo vse oblasti, predvsem šolske ravnatelje. Na mesto teh naj se v vseh šolah ustanovi avtonomni učiteljski zbor. Odpravi naj se tudi vsa disciplinarna oblast naučne oblasti nad učitelji, ki si bodo odslej sami »volili postavbo«.

Kongres krščanskih socialcev.

Amiens, 13. avgusta. Tu se je vršil kongres francoskih krščanskih socialcev. Govorili so profesor prava Ménon o »socialnem delovanju cerkve«, abbé Antoine o »krščanskih načelih v socialni ekonomiji«, prof. Duttoit z lillske univerze o »Mezdnih delavski pogodbi«, prof. Boissard iz Lilla o »zahtevah pravičnosti pri delavskih pogojih«, Martin Saint-Leon o strokovnem gibanju, abbé Serpillanges o verskem in socialnem napredku. Navzočih je bilo tudi mnogo učenjakov iz inozemstva. Žalibog se je tudi to pot opazilo, da je tu zbrane mnogo učenosti in pobožnosti, prav malo pa agitatorskih sil in uspešne propagande.

VELIKI ŠTRAJKOVSKI IZGREDI.

Pariz, 13. avgusta. Štrajkujoči delavci v kamnolomih v Every-Petit-Bourg so z dinamitom razstrelili kos železniške proge in postavili na tir tramove, da povzročijo železniško nesrečo.

Belfast, 13. avgusta. Poboji na ulicah in napadi irskih delavcev na vojaštvo imajo že čisto značaj meščanske vojske. Štrajkovci so položili čez ceste verige, da bi ovirali prodiranje angleške konjenice. Zenske in otroci so trgli tlak iz ulic in ga metali na vojake. Obnašanje čet je vzlic izzivanju štrajkovcev bilo vzorno in zmerno. Naposled so vojaki vendarle morali ostro streljati. Ubili so enega moža, več je ranjenih. V Belfast odide vojaštvo iz Aldershot.

Štrajk telegrafistov.

New York, 13. avgusta. Danes se je naznanil generalni štrajk telegrafistov vse Kanade in severoameriških Združenih držav.

SOCIALNA DEMOKRACIJA V NEMČIJI ZVIŠALA STRANKASKI DAVEK.

Draždane, 13. avgusta. Shod nemške socialne demokracije je sklenil zvišati strankarsko članarino za deset fenigov na teden.

JAPONSKI ČASTNIK OGLEDUH V RUSIJI.

Nižni Novgorod, 13. avgusta. Tu so zaprli nekega častnika japonskega generalnega štaba, ki je imel seboj mnogo načrtov o ruskih utrdbah.

75 TISKARJEV ZAPRTIH.

Peterburg, 13. avgusta. Policija je pri preiskavi društvenega doma tiskarske zveze zaprla 75 tiskarjev-revolucionarjev.

KONFLIKT MED JAPONSKO IN AMERIKO.

New York, 13. avg. Vest, da so se med Ameriko in Japonsko prekinila pogajanja zaradi omejitve naseljevanja japonskih kuličev v severoameriške Zedinjene države, se potrjuje. Japonska je odklonila kratkoma vse ameriške zahteve in pogoje. Položaj je zelo kritičen.

BOLGARIJA.

Ministrska kriza.

Sofija, 13. avg. Baje ob priliki 20-letnega jubileja vladanja kneza Ferdinanda odstopi sedanji kabinet ter se imenuje uradniško ministrstvo pod vodstvom dr. Stančeva, ki naj razpiše nove volitve za sobranje.

SRBIJA.

Proti protidinastični agitaciji.

Belgrad, 13. avg. Minister za notranje zadeve je izdelal nov tiskovni zakon, ki omejuje svobodo pisanja glede na kraljevo osebo in njegovo rodbino. Naredba se zdi potrebna v očigled protidinastičnemu pisanju nekaterih srbskih listov.

Trgovinska pogodba z Avstrijo.

Dunaj, 13. avg. Baje bo srbska vlada avstrijski v kratkem poslala noto, kjer prosi, naj se kmalu ugodno reši vprašanje o prevozu živine in perutnine skozi Avstro-Ogrsko. Avstrija tej želji skoro gotovo ne bo ugodila.

NASILSTVA GRŠKIH BAND.

Belgrad, 13. avg. Grki so v Doskanu v Makedoniji ubili srbskega prvaka Puska.

Dnevne novice.

+ Udeležbo pri slavnostih na Jesenicah so doslej naznanila: Izobraževalno društvo »Kot« v St. Jakobu v Rožu; bralno društvo »Kmetovalec« pri Mariji Snežni na Velki; »Bralno društvo« v Dobrni pri Celju z zastavo; »Slovenska krščansko-socialna zveza« z zastavo in telovadnimi odseki; nadalje »Zvezina« društva iz Preske z zastavo, iz Trčiča z zastavo, iz St. Vida z zastavo, iz Gorji z zastavo, iz Starega trga pri Ložu, iz Srednje vasi v Bohinju z zastavo, iz St. Jurija pri Kranju z zastavo, iz Idrije z zastavo, iz Domžal z zastavo, iz Mengša z zastavo, iz Vevč z zastavo, iz Domžal z zastavo, z Vrh-nike z zastavo, iz Šturija z zastavo, iz Mirne z zastavo, z Jesenic z zastavo, iz Zagorja, Horjula, Budani, Kranja, Radovčice, Breznice.

+ Na boj za deželnozborske volitve pozivlje »Narod« svoje somišljenike. Liberalno glasilo pravi, da bodo deželnozborske volitve v jeseni po starem volivnem redu. Za reformno deželnozborskega volivnega reda pravijo liberalci, da se ne vda. To je njihova stvar. A na Dunaju je vendar izjavil Hribar, da iskreno želi demokratiziranja deželne volivnega reda. Kdaj je govoril resnico?

+ O tifusu v Postojni se piše, razpravlja in zabavlja. Ad hoc sestavljene komisije proučujejo postojnski teren, izdajajo komunikacije in tolažijo javnost. Med tem pa umirajo v velikih mukah žrtve malomarnosti politične in deželne gosposke. Odkrito govorimo! Vsa akademična razpravljanja, ki obetajo, zboljšanje sanitarnih razmer v deželi, nas puste popolnoma hladne. Dokler se ne bo zrušil zistem, s katerim se vlada naša dežela, toliko časa ne pričakujemo izboljšanja in reform niti na zdravstvenem polju. Pri tem tudi ne zaleže nič, čeprav hoče »Slov. Narod« psovati dr. Plečnika, kateremu je že vlada in dežela, kakor vemo, pri njegovem delu metala polena pod noge. »Narodovo« smešenje ne bo zmanjšalo vtisa izjave strokovnjaka, ki imenuje zdravljenje tifusa med jetiko in pljučnico v »moderni« ljubljanski bolnici pod vrhovnim poveljstvom vsestransko angažiranega Karola Bleiweisa staroveško. »S. L. S.« bo morala prevzeti kakor jasno kažejo znamenja, v roke tudi reforme na zdravstvenem polju. Sedaj pa ne pomaga ne lepa, ne stroga beseda, ki opominja vladajoče kroge, da bi storili svojo dolžnost.

+ Dalmatinski deželni zbor bo sklican 9. septembra ter bo zboroval do 10. oktobra, kakor poroča »Narodni List«.

u srce ganila, de u sam nad saba scagu in sou u penzju. Tista pulitka, ke ja zdej dohtar Trillar ugajna, u pa lohka negau kumpanjon dohtar Nuvak, k je, kokr se guvari, se bl kunštn, naprej pelu, nekam ja u že precfrou, če ja na u preh u kašn grabn zvernu. Če b biu pa glih dohtar Nuvak za tu prešvoh, u pa še dohtar Žerjou pumagu, sej se on tud rad kam prštul, pusebn ke, ker mu nč am na gre. Unkat je u Buhinsk Bistre na tistno študentovskmo shode, ke sa mu pu nadoužnem rekl: skupščina družbe svetga Cerila in Metoda, že taka voda delu, de b čloun hmal mišlu, de ga je sama voda in de ja ma še u glau. Če dubeja leberalci še ene par tku kunštneh in pužrtvuvalneh ldi, kokr je dohtar Žerjou, ke rad use žrtuje, če nč na kušta, pa sa spet na kubilc, kot sam kral Elija Preduvič, kedr žepana Hribarja cirkusperšone pu meste ukul pele in za leberaln cirkus reklama dela. Sevede ta reklama tud sammu krale Elijat prou pride, ke b rad tud on u Mustah purgermajster ratu, de b se tku loži sojmo prijatle iblanskmo žepane glihu, in pa de b mu na mogl ta puredn ldi je zmeri sam tiste prešiče naprej metat. Preduvič že gleda, de na pride prekrat. Pa sej dondons tku usak gleda na prefrit. Nej le bereja unkat Gabrščkuga Andrejčka cajtnge »Soča«, pa uja vidl, de mam jest prou. Kuku zna on voda lepu pu čas na soj maln napelavat, de b še hmal edn na zamermu, kam cika. Ta nar preh mal čez dobr rejena debelušna dehoušna puzabaula; tu stri že zavle tega, ke je on tku suh ud same tegote, de se lohka skuz nega na Grintuc vid. Ke ta zabaulajne enkat dobr uprau, pol se pa začne fantm šmajhlat, kašn junaki de sa, sevede če sa leberalci, kokrou in nazadne pa še puve, de je ta nar bl teist kerle med nim še tist, ke se saj na eneh pet »Soč« naru-

či in naprej plača. Jest na vem, kua u naredu zdej Gabrščku Andrejček iz Mulavrhau, ke mu je ta začeu iz ta narodna zalega u kšeft fušat. Enkat ga u tku nalumastu, de u use sonce vidu. Pa novadobari ja znaja tud skupt ud Andrejčka, de uja mel zadost, ke na rešpeteraja negauga prevelegiuma in uja začel tud bukle vn dajat.

Vidja, gespud redehter! Tu use skp je en cahn, de gleda res usak sam na soj prefrit. Če jm še usi te moj dukazi nisa zadost, nej pa pugledaja »Delnska družba združenih pivovarn za Žauc in Lašk trg«, pr ker ima ta nar več beseda sam gespud žepan deželnga stolnga mesta Iblane in peru Sluvan na tem božim svete, Hribar. Vidja, ta peru Sluvan in negava družba tud gledaja na soj prefrit in sa Sluveni sam tekat, kodr kej not nese. Ka-kršen sa birti u kašnmo kraje, tacga zastopnika nhnga pira pa tam nastauja, de tku več slabe pijače u dobr gnar sprauja in vs tist rodolubje, ke ga gespud žepan deželnga stolnga mesta Iblane pr pusebnah prložnosteh pr sojmo okne bosm in guluglavm nusačm lampionu naprej prnaša, vs tist rodolubje se razkadi kokr dm ud Blajvajsuve veržinke u lit. U Pulčanah na Štajarskm maja že enga tacga zastopnika, de b ta nar rajš use Sluvence pužeru, sam de b dost pera predau in gespud Iblansk žepan je lepu tih in s misl: nej žre Sluvence, sej jh je zadost, pijača pa le dobr u gnar sprauja.

Gespud Mulavrh, nej ga na uni enkat krcneja, ke maja tak šorf na take ldi, ke soja narudnast sam na jezik nosja. Nej krcneja enkat u nhnh cajtngh tega ta nar več Sluvana, ke guvari use sluvanske šprahe, kereh še na guvari, se jh u pa še naučn. Nm se u tu še ta nar bl pudal, ke maja bl šorf jezek, kokr ga ma

Bolatu Pepe iz Kudelga.

+ **Slovenska dijaška zveza.** Vsa pisma in pošiljave, tiče se »Slovenske dijaške zveze« naj se odslej pošiljajo na naslov: Fr. Kovač, stud. iur., Ljubljana, Ravnikarjeve ulice 10.

+ **Notar Aleksander Hudovernik.** »Slov. Narod« se silno togoti, ker smo opozorili svoje somišljenike na pisarno njegovega ljubljence notarja Aleksandra Hudovernika, ki je v odboru »Ciril Metodove družbe« zastopnik »Narodove« politike. »Narod« pravi, da hujškam naj se ta njegov notar od naših somišljenikov bojkotira in da nam je ljubši nemški notar kot pa Aleksander Hudovernik. »Narod« sam pravi, da je v Ljubljani samo en nemški notar. Mi nemškega notarja nismo priporočali. Če kdo h Hudoverniku ne gre, vendar ni še treba, da bi šel k nemškemu notarju Voku. »Narod« pa seve ne bo komandiral našim ljudem, da bi ravno k pronosiranemu »Narodovcu« Aleksandru Hudoverniku morali hoditi!

Župnik utonil. Včeraj zvečer se je šel ob deveti uri kopat v Sočo pod mostom v Kanalu ondodni dekanijski upravitelj gospod Leopold Pečenko z dvema drugima gospodoma. Voda ga je zanesla proti kraju, kjer so navpične strme skale in je voda ondaj 6—7 metrov globoka. Ne ve se, ali ga je prijel krč ali kaj, čuli so ga nakrat klicati na pomoč, toda ni bilo mogoče takoj prihiteti na pomoč, ker je bila tema. Utonil je in šele čez tri četrt ure so ga našli kakih 12 — 15 metrov nižje od bregov, kjer se je ponesrečil. Pokojni je bil star 39 let, v Kanalu je pastiral že celih 12 let. Ves Kanal je pokoncu in vse žaluje za priljubljenim duhovnikom, ki je storil tako nesrečno smrt.

+ **Skupni koncert dvanajstih vojaških godb** bo za časa cesarskih vaj v bližini Celovca na korist dobrotelnega društva proti jetiki. Sodelovalo bo 400 godcev.

— **Hribar in zajci.** »Domoljub« piše z Dobrove pri Ljubljani: Naš prijatelj Hribar! Da bodo tudi drugi čitatelji »Domoljuba« izvedeli, kakšen prijatelj slovenskega ljudstva je ljubljanski župan Hribar, vam povemo sledečo storičico: Pri nas je imelo doslej lov v zakupu takozvano »Ljubljansko lovsko društvo«, katerega ud je tudi župan Hribar. Vpisani je pa bil kot lastnik gospod Zupanc. Za lov so plačali borih 400 kronic, divjačina je pa ogledala letos nekaterim kmetom: vsa mlada drevesa. Ko so nekateri oškodovanci prosili za odškodnino, poslali so jim v zameno nekaj izvrženih dreves, katera so dobili zastoj pri kmetijski družbi, češ, zdaj ste pa oškodovani. Dva kmeta sta tožila za odškodnino, a sta pravdo izgubila in morala še plačati velike komisijske stroške, češ, da sta škodo prepozno naznanila. Seveda, kmet naj še vedno stoji za Hribarjevimi zajci in gleda, kako mu delajo škodo! Meseca julija je pa potekla najemnina na lov bi se moral oddati na novi dražbi. Kar dobimo od okrajnega glavarstva, da je ono vključ ugovarjanju občine podaljšalo zakup. Toda zdaj ni več gospod Zupanc vpisan kot lastnik lova, ampak župan ljubljanski gospod Ivan Hribar. C. kr. okrajno glavarstvo sme po postavi podaljšati zakup le prejšnjemu lastniku in le z dovoljenjem občine. Tu ga je pa podaljšalo ali pravzaprav oddalo novi osebi in proti volji občine. Zraven je dodalo čudno motivacijo, da je družba »zbolišala lov, kar je v korist občine.« Če je lov boljši, ima občina od tega škodo, ker nam bo divjačina delala še več škodo. Seveda se bomo pritožili, a kaj, ko je deželni odbor v rokah stranke, katere načelnik je župan Hribar.

— **Osebnosti.** Za višjega evidenčnega nadzornika za Kranjsko je imenovan na mesto gospoda Ružičke gospod Vladimir Jezierski iz Lvova. — Deželni odbor je premestil g. dr. R. Weibla iz Kostanjevice v Metliko.

— **Z vojaškega vežbališča.** Strašno sirovo se postopa z našim fanti in vojaki. Videl in slišal sem korporala na vežbališču, ki vpije rekrutom sledeče: »Strela te udari hudičev . . . k . . . a tvoja mati, ki te je izvalila! To so še nedolžne titulature — Pogledaj si kadeta!« »Verfluchter windischer Hund, windische Sau, ich stosse dich dass dir die schwarze windische Sauseele aus der Brust zum Teufel fliegt. Bumf, bumf, sune ga z vso močjo v prsi vojaka-prostaka z ročajem sablje. Fant zastoka bolečine. Solza se mu prikaže — in kadet ga potolaži, obriše mu solzo s »krepir« Hund.« — To sem videl in slišal na Rojčah pri Gorici! Kdaj bo konec takemu barbarstvu? Pa pravijo, da se naj kmečki fantje pri vojaki izobrazijo!

— **Na Vrhniki** priredi v nedeljo 18. t. m. ljubljansko in vrhniško katoliško društvo rokodelskih pomočnikov zanimivo veselico. Nastopila bodeta pevka zbora obeh društev, tamburaški zbor vrhniškega društva in dva ljubljanska društvenika v tenor in bariton solospievih. Ljubljansko društvo bo vprizorilo igro »Očetova kletev«, ki je v Ljubljani izborna vspeva.

— **Napad na hrvaška poslanca.** Poslanca Zatluka in dr. Winterthaler sta bila na karlovškem kolodvoru, čakajoča brzojavka iz Reke, napadena od treh neznanh ljudi.

— **Napredek tržaških Slovencev.** V nedeljo so imeli tržaški Slovenci kar tri prireditve: pri sv. Jakobu je imel prvi nastop novi orkester, katerega vodi Čeh gospod Teodor Depaul, v Barkovljah je imela svojo veselico podružnica sv. Cirila in Metoda na Greti, a v Rocolu je bila veselica »Zvonimira«. Kako razveseljiv znak slovenskega razvoja pa je dejstvo, da so bile vse tri prireditve — najlepše obiskane. Ako se hoče uvaževati to dejstvo, treba vedeti, da je bilo časov, ko ni smelo biti veselice niti v nadaljnem sv. Križu istega dne kakor v Bazovici, ker bi ena ali druga prireditev gotovo trpela škodo.

Danes pa morejo tržaški Slovenci ob enem napraviti po več prireditev, ne da bi to ali ono društvo trpelo škodo.

— **Glede djakovske škofije** je izjavil novosadski župnik dr. Amon, da so vesti o njegovi kandidaturi izmišljene. Pred prijatelji je izjavil, da bi bilo proti njegovi vesti, da bi bil škof med tujim narodom.

— **Bolezen** se je gospodu župniku Matiji Prijatelju shujšala. Priporoča se vsem prijateljem, znancom in duhovnim sobratom v molitev in memento.

— **Novi cerkveni stolp v Radovljici.** Novi gotski stolp pri župnijski cerkvi v Radovljici bode visok 60 in pol metra, torej 15 metrov več kot stari. Načrte je izdelal dunajski arhitekt L. Simon, gradba pa je poverjena zidarskemu mojstru Ogrinu na Vrhniki.

— **Vode ni!** Mestni magistrat v Gorici je zaprl vodo v domačih vodovodih popolnoma, na javnih vodnjakih jo je dobili le od 5. ure zjutraj do 10. zvečer. Prebivalstvo je mnogo krivo samo, ker z vodo prelahkomišljeno ravna.

— **Društvo slovenskih profesorjev.** Deželni odbor štajerski je članom »Društva slovenskih profesorjev« za leto 1907, 1908, in 1909 dovolil 50 odstotkov popusta v kopelnih cenah kopališča Rogatec-Slatina in oprostitve plačevanja kurne in godbene pristojbine. Ta ugodnost velja vsako leto za po dva društvenika v začetku in na koncu sezone, in sicer za tri tedne. Član, ki bi hotel uživati to ugodnost, naj se zgłosi pri društvenem odboru.

— **Plakate za mednarodni svobodomiseln kongres**, katere so hoteli v Pragi prilepiti, je policijsko ravnanstvo prepovedalo. Morajo pač biti zelo dostojni.

— **Soprog je ušel** v Zagrebu Lizi Herceg. Od doma je odšel 10. t. m. in se ni več vrnil. Ko je šla dne 12. t. m. po Frankopanskej ulici, srečala je nenadoma svojega soproga, ki jej je iztrgal iz naročja 11mesečno hčerko ter ž njo pobegnil neznanu kam.

— **Neznane umorjenca** so našli med Veliko gorico in vasjo Rakerjem na Hrvaškem 9. t. m. Poškodbe, radi katerih je umrl, nahajajo se na levi strani glave in so bile zadane s topim orodjem.

— **Židi v hrvaški politiki.** Predsednik kluba hrvaške napredne stranke v Osijeku Žid dr. Kraus prestopi v katoliško vero in se bo dal v ondodni župni cerkvi krstiti; govori se, da menja dr. Kraus svojo vero le zato, da mu bode mogoče pri prihodnjih volitvah kandidirati. Zaradi tega so baje sklenili vsi osješki Židi, da izstopijo iz napredne stranke. Velika pridobitev za katoliško Cerkev in Hrvate!

— **Zidarska stavka v Zagrebu končana.** Zadnji ponedeljek so se sestali zastopniki zidarjev in delodajalcev. Delavcem se ugotovi, da se odpušče bojkotirani poslovanje. Včeraj so izročili gospodarjem spomenico z zahtevo, da se jim plača tudi zaslužek za celo dobo izključenja od dela, kar se je že večkrat zgodilo na Angleškem, kajti izključeni niso bili vsled lastne krivde, ampak po prenatglenju in bahatosti delodajalcev.

— **Avstrjsko pravosodstvo v Bosni.** V Blagaju v okrožju Bosenski Novi so trije kmetje napravili v eraričnem gozdu škodo za 5 kron. Tako je določilo škodo sodišče samo; obsodilo jih pa je zato na 150 kron globe, ki se preračuna v gozdno tlako, ki jo bodo morali opravljati 94 dni!

— **Francoski zdravniki v Avstriji.** 9. t. m. se je pripeljalo v Monakovo 35 francoskih zdravnikov, ki so ogledali klinike tamošnjega vseučilišča. Danes s prišli na Dunaj z istim namenom.

— **Nesreča na cesti.** V soboto so se splašili konji ob cesti iz Vrhpolja v Log Francetu Bizjaku iz Vrhpolja pri Vipavi. France Bizjak je skočil z voza v cestni jarek, voz pa je izril cestni kamen, ki je padel na Bizjaka, da je bil na mestu mrtev. Neki drug mož, ki se je peljal z Bizjakom, se ni nič poškodoval. Pokojnik zapušča doma staro mater, kateri je bil edina podpora.

— **Poizkušeni samoumor.** Včeraj si je v Preradovičevi ulici v Zagrebu neka ženska prelazila na roki z britvijo žile, da se usmrti.

— **Zgradba uradniških in delavskih stanovanj v Zagrebu.** Delniško društvo za zgradbo uradniških in delavskih stanovanj, ki bo de začelo poslovati z glavnico 500.000 kron, od katerih vzame za 150.000 kron delnic mestna uprava v Zagrebu je odobrila društvena pravila ter dela z vso silo na to, da zagotovi subskripcijo. Stanovanja bodo zgrajena ne samo za javne ampak tudi za zasebne uradnike.

— **Prestavljen semenj radi legarja.** Zupanstvo št. Vid pri Zatičini naznani, da ne bo semenj 20. avgusta t. l., sv. Bernarda dan, v Zatičini, ampak pozneje radi bolezn legarja.

— **Vino v Istri.** Kringa v Istri. V župi Kringa je 40 hektolitrov pristnega črnega vina-terana za prodajo. Kdor bi potreboval takega vina, naj pride osebno v Kringo; ako pa ne more priti osebno, naj se obrne na župni urad Kringa, p. Tinjan, Istra, kateri rad posreduje, samo, da župljani prodajo svoje dobro vino. Posredovanjem župnega urada se je do sedaj prodalo 320 hektolitrov vina, vse Slovincem. Svoji k svojim!

— **Gradnja nove železnice Trebnje - Št. Janž** hitro napreduje na vsej progi. Približno 1500 delavcev je povprek na delu. Središče vodstva je na Mirni, kjer je glavna pisarna v gradiču Grič. Za čas gradnje je odločen poseben oddelek žandarjev, da vzdržuje red in skrb za osebno varnost. Misli bi vsakdo, da je ta oddelek nastavljen v središču dela, na Mirni. Pa ne. Nastavljen je na pol ure od Mirne oddaljenem Rakovniku, kjer stražijo žandarji edinole le grad gospoda grofa Bar-

bota, četudi so imeli na Mirni primerno stanovanje na ponudbo, le nekaj dražje bi bilo. Za te uboge vinarje pa se pusti prebivalstvo na Mirni trepetati strahu, kdaj kaka tolpa pri tepežu napade kakega mirnega prebivalca in mora cele noči poslušati grozno vpitje in kletve nekaterih pijanih železničarjev. Preteklo nedeljo, 4. t. m., so se delavci stekli pri Koračnu. Nekega Jakoba Kušlana iz Cerknice so strašno razmesarili z noži. Drli so na cesto in tam nadaljevali grozno klanje. Vse je strahoma zapiralo vrata, četudi je bilo še ob belem dnevu, ob 7. uri zvečer. Žandarji so prišli šele čez eno uro, ko je že vse minulo. Napadeni Kušlan je umrl v bolnišnici v Kandiji pri Novem mestu. Vprašamo, ali ni življenje enega državljana, četudi delavca, več vredno, kakor tistih bore pet kron, katere država manj plačuje za stanovanje žandarjev na Rakovniku, kakor pa bi plačala na Mirni? Ker so sedaj na Mirni stanovanja silno draga, ali je zameriti posestniku, ki zahteva višjo ceno v obljudenem kraju, kakor pa grof na samotnem Rakovniku? Je-li dolžan en posestnik nositi škodo za občini blagor, dočim bi se pri višjem plačilu ista svota porazdelila na vse davkoplačevalce? Zato pričakujejo Mirnici, da slavno c. kr. žandarmerijsko poveljništvo nemudoma prestavi oddelek žandarjev iz Rakovnika na Mirno.

— **Pojasnilo k »Pismu iz Opatije«.** Zadnje »Pismo iz Opatije«, priobčeno v našem listu 9. t. m. naj se popravi v toliko, da zdraviliška komisija prevzame za 200.000 K delnice (ne za 20.000) električne cestne železnice, ako steče železnica 1905. — Kar se tiče gimnazije, so Nemci že započeli akcijo, kajti po Opatiji krožijo nabiralne pole v nemščini. »Comité« v proglasu navaja, da upa na podporo vseh občin okrajnega glavarstva opatijskega (hrvaške občine naj podpirajo nemško gimnazijo!), nadalje zasebna gimnazija dobi skoro gotovo že za prvi razred večjo drž. podporo, po štirih letih pa, ko bode nižja gimnazija izpopolnjena, jo prevzame država. In kdo je ta komité? Sami privandrani tujci, ki so si z nezaslišanim odiranjem letoviščarjev nabrali lepo premoženje. Misel, naj se ustanovi v proslavo 60-letnice vladanja cesarja v Opatiji gimnazija, je lepa; a da naj se ustanovi v hrvaški Opatiji ob cesarjevem jubileju nemška gimnazija, to je izzivanje domačega prebivalstva in žaljenje Njega Velikanstva. Da tem tujcem ni toliko za povzdigo zdravilišča kot za nemško propagando, dokazuje samonemški oklic na prebivalstvo, in vendar so Hrvatje in za njimi Italijani v pretežni večini. (Zakaj domačini ne vzamejo akcije sami v roko? Kar upajo dobiti Nemci, ki jih ni veliko, bodo menda vendarle mogli izvajevati naši poslanci, ko so vendar Hrvatje v veliki večini in je gimnazija potrebna. Razmere dokazujejo, da je lažje ustanoviti slovensko gimnazijo, kot pa nemško poslovaniti. Op. ured.)

— **Uslužbenci južne železnice** na ogradskih progah nameravajo štrajkati, ker se jim še dozda niso zvišale plače, dasi je trgovinski minister Košut že zdavna obljubil to vprašanje urediti.

— **Železno rudo** nameravajo kopati na Perovem na Dolenjskem ter so je že nekaj odpasali v preizkuševališče na Dunaj.

— **Iz Mengša.** Dne 11. avgusta ob četrti na 8. zvečer se je utrgal oblak nad Mengšom. Začela je padati toča, ki je uničila vse poljske pridelke, fižol, ajdo, oves, koruzo, proso, repo. Po nekod je stolčeno, da se skoro ne pozna, kaj je preje bilo. Ljudje imajo ogromno škodo. Pobila je toča po Velikem Mengšu, Topolah, Jaršah, Homcu, Preserju, Šmarci in Radomljah.

— **Konsumno društvo v Toplicah** je na občnem zboru dne 11. t. m. izvolilo novega načelnika v osebi g. Franceta Bega, za njegovega namestnika pa g. Fr. Krhmeta. Obadva sta moža polna krepke volje in za stvar navdušena, zato je upati, da se bo pod njunim vodstvom društvo ojačilo in čim bolje razvilo. Prejšnji načelnik Finks, ki je vodil pet let društvo, je prostovoljno odstopil, ostal pa je v načelstvu. Društvo šteje 441 članov.

— **Umrla je** na Dobu Marija Pintar, vdovljena Kolar, rojena Resnik.

— **Nož mu je zasadil v prsi.** V nedeljo je bila veselica požarne brambe v št. Rupertu. Neki delavec, ki dela pri železnici in je doma iz boštanske fare, je imel že popoldne malo vojsko z domačinom Martinom Breznikar. Nobeden ni hotel nehati. Proti deveti uri zvečer pa je prišlo do nožev, in Breznikar jo je skupal; dobil je rano na desno stran prsi — še tako srečno, da ga je nož zadel v rebro in zdrsnil. Danes so ta nož našli; ostrina mu je zakrivljena. Fanta so prepeljali včeraj, 12. t. m. v bolnišnico v Kandijo, delavca pa, ki ima rano na roki, so pa zaprli. Iskala sta oba — bosta trpela tudi oba.

— **Društvo užitniških uradnikov.** Užitniški uradniki si osnujejo svoje društvo pod imenom »Podporno društvo uradnikov c. kr. užitnine na Kraniskem«, s sedežem v Ljubljani. Tozadevna pravila so že potrjena. V kratkem se skliče ustanovni občni zbor.

— **S tretjega nadstropja je padel** v ponedeljek v Gorici v Šolski ulici 19 mesecev stari Izidor Kalčič. V dotični hiši ima svojo prodajalno tvrdka Hedžet in Koritnik. Ker je bilo ravno pred prodajalno razobešeno platno radi sence, je otrok priletel najprvo na platno in odtod na tla. Prepeljali so ga v bolnišnico.

— **Hrvaška slavnost.** V Požegi v Slavoniji se vrši 14., 15. in 16. t. m. 25-letnica pevskega društva »Vijenac« in blagoslovljenje nove društvene zgrade.

— **Posebne vrste delavci.** Ob italijansko-avstrijski meji se potika polno italijanskih delavcev, ki rišejo avstrijske utrdbes. Da to niso

navadni delavci, je jasno, ker delavci ne bodo trčili časa s tako »zabavo«. Te dni so enega takega »delavca«, ki je skoro gotovo preoblečeni italijanski častnik, aretirali, ko je risal predilske utrdbes. Pred par dnevi so tudi aretirali tri sumljive mlade »delavce«, ko so risali važne avstrijske strateške točke.

— **Toča. Iz Stange.** V nedeljo popoldne se je začelo pripravljati za dež, katerega smo že zelo potrebovali. Proti večeru je začelo grometi. Vsul se je močan dež in kmalu zatem debela toča, ki je treskala po oknih, da smo mislili, da bo vse šipe pobila. Pobila je daleč naokolu po celi fari, ponekod boli, ponekod manj. Proso je skoraj popolnoma uničeno. Najbolj pa je trpela ajda, ki je ravno prilezla iz zemlje, in pa sadje. To je že druga toča letos.

— **Utonil je** v Lovranu 20letni dijak dunajske univerze Edvin Patover.

Štajerske novice.

Š **Celjska »Domovina«** je protikatoliška. Naša opazka o »Domovini«, da piše proti katoliški veri, jo je spravila celo iz ravnotežja. V dveh kolonah se zagovarja ta brblja o raznih stvareh, a dejstva ne more zatajiti, da je sprejela v svoja izvajanja trditve, da rimsko-katoliška vera ni edino prava vera. Te čenjenje ne more zatajiti; nam je prav, da se je izdala kot protikatoliško glasilo. Kdor dela z in za »Domovino«, ni več na katoliški podlagi. Uvodne članke v »Domovino« piše dr. Ploj.

Š **Tajnika sprejme »Slov. kršč. soc. zveza za Štajersko«** v Mariboru. Ponudbe in pogoji naj se pošljejo na uredništvo »Slovenskega Gospodarja«.

Š **Makole.** Naši mladeniči priredijo 18. avgusta cesarsko slavnost v nekdanj »Georgovih« prostorih točno ob pol štirih popoldne z govori, deklamacijami in predstavami. Sodeloval bode domači mešani zbor in godba na godala. Slavnostni govornik je preč. g. dr. Anton Medved iz Maribora. Prosta zabava izborna preskrbljena. Tudi 25. avgusta priredi naša mladina narodno slavnost z raznimi novimi predstavami. Obkrajat uljudno vabi k obilni udeležbi slavni odbor »Kmetijske zadruge«. Dobro nam došli dragi gostje.

Š **Veselico** priredi »Prostovoljno gasilno društvo za ormoško okolico s sedežem na Hardeku« v proslavo rojstnega dne Njega Velikanstva cesarja Franca Jožefa I., v nedeljo, dne 18. avgusta 1907, v gostilni gospe Julijane Kalchbrenner v Ormožu. Med posameznimi točkami svira društvena godba.

Š **Frischaufova kočna na Okrešlju** v Savinskih planinah napreduje. Apenica je dožgana, les pripravljen, deske žagane, temelji skopani, skalovje razstreljeno ter se je že pričela staviti. Koča se stavi na istem mestu, kjer je profesor Frischauf pričel pred 33 leti delovati. Koča bo dve tretjine lesena in eno tretjino zidana, enonadstropna, dolga 15 m, široka 7 m. V njej bo približno 25 postelj v sobah po ena, dve, tri in v eni veliki sobi pa bo ležišča na pogradu kakih 17. Prenočevalo bode tedaj lahko čez 40 oseb v koči. Ker bo Frischaufova kočna vsako sezono oskrbovana, bo kaj primerna za one turiste in letoviščnike, ki bodo hoteli dalje časa bivati na Okrešlju.

Š **Planinski sejm** pri Sv. Frančišku Ks. dne 1. septembra v prid zgradbi kočne na Okrešlju bo pristna slika vrvenja in drvenja na sejnih. Odbor je naročil razne spominke predmete, katere bodo prodajale mladenke na sejmu. Svirali bodo šotantska godba, št. Paulski godbeni klub, tamburaški zbor in navadni godci. Dijaki igrajo v prostopju požarne brambe »Bucek v strahu«. Več pevskih zborov nastopi. Za zabavo bodo skrbeli razni muzeji, mehanična železnica, zračno kegljišče, zbirka raritet, veselična pošta, vrtljak itd. Na planem se bodo pekli janci, preskrbljeno je za mrzla jedila, toplo kuhinjo, sveže pivo, pristno vino, klobasice itd. Samo pridi na »Planinski sejm« ne bode ti žal! Naslednje dni so izleti v Savinskih planinah.

Š **Umrl je** v Črešnovcu 91 let stari posestnik Pušnik.

Ljubljanske novice.

lj **Cesarjev rojstni dan** bo tukajšnje vojaštvo praznovalo dne 17. t. m. zvečer z mirovozom vojaške godbe, dne 18. t. m. bo ob peti uri zjutraj budnica vojaške godbe po mestu, istočasno oddajo topničarji z Grada 24 strelcev, ter streljajo tudi med slovesno vojaško mašo, ki bo ob lepem vremenu v »Zvezdi« in med dinerjem ki bo v hotelu »Unions«.

lj **40letnico duhovništva** je praznoval predvčeršnjim kanonik tukajšnjega stolnega kapitelja č. g. Anton Fettich Frankheim. Se na mnoga leta!

lj **Štiri vojaške godbe** bodo 23. t. m. v Ljubljani.

lj **Šport liberalnega agitatorja.** Zupan Hribar se ni dal liberalnim agitatorjem obljubljene večerje. Da dobi nadomestilo, se je znani liberalni agitator, stanujoč v Križevniških ulicah, izmislil originalno nadomestilo. Na svoje okno vabi mestne golobe. Ko se golobček na oknu nekoliko udomači — flk, zapre mož okno in mestni golobček je ujet. Tako liberalni agitator lahko pogreša obljubljene Hribarjeve večerje. Le škoda, da ne more do Lenčkovega vina. Tako bi še z večjim veseljem lovil mestne golobe.

lj **Umrla je** v bolnici mlinarjeva soproga Elizabeta Kapelj, stara 63 let.

lj **V Domžale** napravijo jutri izlet sokolska društva.

lj Laška hrična pevska družba priredi danes zvečer zopet koncert.

lj **Cirkus Horvath** je vsak večer izborni obisk. Predstave so res izborne in zaslužijo, da si jih občinstvo ogleda. Danes je na vspredu nekaj novih točk.

lj **27. polk** je danes dospel iz vojaških vaj iz Rakeka in Cirknice v Ljubljano, kjer ostane do 23. t. m. Potem odkoraka na brigadne vaje v Škofjo Loko in Medvode. Jutri priredi vojaška godba v »Unionu« velik koncert.

lj **Eksplodirala soda.** Včeraj popoldne je izžigal hlapce Ivan Dragar na dvorišču hotela pri Južnem kolodvoru» sod, v katerem je bil poprej špirit. Ko je hlapce sod zamašil, se je sod naenkrat razpočil in je bila detonacija taka, da so popokale v prvem nadstropju šipe. Tudi hlapca je vrglo na tla, a se mu ni ničesar pripetilo.

lj **S kolesom** podrla je včeraj popoldne neka gospodična v Šelenbrugovih ulicah osemletno Marijo Mikužovo, katera je pritekla iz neke veže naravnost nad kolesarico. Deklica je bila lahko poškodovana.

lj **Ukradeni sta** bili dne 8. t. m. v Gradišču št. 8 neki stranki iz nezaklenjene sobe dve preprogi, vredni 8 goldinarjev.

lj **Na policijskih oglasih** je razstavljena slika 24-letnega zasebnega uradnika Teodora Proscha, ki je skrivaj poskušnje roparskega umora na trgovca z avtomobili, Henrika Krausa. Prosch je Dunajčan in si nadeva ime na Ignacij Lösch, na katero ime je bival v Dunajskem Novem mestu, ali Teodor Peretz iz Buenos Ayresa in tudi Henrik Jurij Uhlritz.

Koroške novice.

k Nemške zastave ob prihodu cesarjem v Celovcu. Vkljub pomislekom župana Neunerja je celovški občinski svet včeraj v izredni občinski seji sklenil na predlog dr. Martinka in Ekhearta, da se ob prihodu cesarjem v Celovec mora magistratno poslopje poleg črno-žolte in rdeče-bele zastave okrasiti tudi s črno-rdečo-žolto zastavo. Po ena črno-rdečo-žolta zastava mora vihrti tudi na Novem trgu, Starem trgu, Benediktinskem, Kardinalskem trgu, na trgu sv. Duha in na trgu za seno. Na kolodvorski cesti sami morajo vihrti štiri črno-rdeče-žolte zastave. Občinski svetovalec Ekheart meni, da je to posebno zato potrebno, ker bo ob priliki cesarskega obiska v Celovec pridrlo mnogo Italijanov in Slovencev, da cesarju pokažejo, da Celovec ni nemški.

Iz slovanskega sveta.

sl **Jubilejna bolgarska himna.** Kakor smo že poročali, je bila razpisana nagrada na jubilejno bolgarsko himno, ki naj bi se prvičkrat pela ob priliki proslave dvajsetletnice vladanja bolgarskega kneza. Te dni so se sešli člani porote, ki je imela odločiti o nagradah. Dopoloslo se je 25 pesmi, izmed katerih ni bila nobena dovršena. Za najboljšo se je spoznala himna, ki se je doposlala pod geslom »Glas naroden«. Zato je porota sklenila, da se bode le-ta himna pela samo začasno.

sl **Shod poljskih knjigotržcev** se je vršil te dni v Varšavi; trajal je tri dni. Glavni predmet posvetovanja je bila zadeva ustanovitve »Zveze poljskih knjigotržcev«.

sl **»Prijetno« življenje ruskih letoviščarjev.** »Priazovski kraj« obrača pozornost ruskih letoviščarjev na zdrave mineralne vode na Kavkazu, a hkrati opisuje »prijetno« življenje kavkaskih letoviščarjev v Pjatigorsku s temi-le besedami: »Ne mine dan, da bi v tem mestu se ne zgodilo pet ali šest tatvin, dva ali trije ropi, niso redki tudi slučajni umori. Zločinci se spravljajo »na delo« po pet ali šest vkup; krajejo in ropajo ne le ponoči, ampak tudi ob belem dnevu. In čudno je, da jih nikdar policija ne zasači. Tatovi napadejo svojo žrtev, dave jo ali pa jo stopo do nezvesti, potem ji preiščejo vse žepa ter se včasih zadovoljijo samo z nekoliko kopeikami. Zvečer ob mraku hoditi po mestu je naravnost nevarno. Občinstvo ni varno niti na mestih, ki so določena za izprehod n. pr. na Gorjači gori. Strah pred razbojniki je vzrok, da tako poetični kraj, kakor je Gorjača gora in njegova okolica, se sedaj obiskuje samo po dnevu; zvečer tu nikoli ne najdeš kakšnega sprehajalca, ker niti električne svetilke ne plašijo predznih razbojnikov. Po 6. ali osmi uri zvečer je občinstvo navadno že doma.

sl **Shod ruskih dijakov** se je otvoril 8. t. m. v Moskvi. V prvi seji se je sklenilo, da se ustanovi vsruska akademiška zveza s sedežem v Peterburgu, po ostalih mestih pa naj bi se ustanovile podružnice. Sprejela se je tudi resolucija, naj vsi člani zveze agitirajo za izvajanje meščanske svobode.

Razne stvari.

Kolera. V Samari v Rusiji je 20 oseb na novo zbolelo na kolero, umrlo pa je na kolero že 23 oseb.

Preko malega Št. Bernharda se bo pelal z avtomobilom 16. t. m. knez Borghese. V Milanu mu pripravljajo veliko slavnost.

Stavko tihotapki imajo kakor poročajo iz Varšave ob ruski meji. Glavno ulogo v tej stavki igrajo ženske, ki vsak dan dvakrat ali trikrat gredo preko meje skoro v neglige, s prihodnjimi vlaki se vračajo elegantno napravljene. Na ta način utihotaplajo večinoma spodnja krila. Sedaj zahtevajo zvišanja plačila za to svoje delo.

Koliko plačuje socialnodemokratski delavec v Nemčiji strankinega davka. Iz letnega poročila socialnodemokratske stranke v

Nemčiji posnamemo, da plača socialnodemokratski delavec v Nemčiji v organizatorične in strokovne namene na leto 70 mark. To je krasna požrtvovalnost, ki naj bi tudi nam bila vzgled strankarske požrtvovalnosti!

Ponesrečenega hribolazca bodo dobili šele čez štirideset let. Na Monte Civetta se je ponesrečil hribolazec Guisepe De Gasperi iz Vidma; ko je plezal po neki zelo strmi steni mu je izpodletelo, padel je v globočino ter sta ga dobila mrtvega na nekem ledeniku dva hribolazca iz Trsta. Privezala sta popolnoma zmrzlo truplo na vrh in ga hotela spustiti čez strmi ledenik v globino. Kar je pa začelo truplo drsati po ledu navzdol s silno močjo ter bi bilo oba turista potegnilo seboj v prepad, da ga nista pravočasno izpustila. Drugi dan je večja družba, došla iz doline, da truplo spravi v nižino, spoznala, da je padlo v razpoko v ledeniku in da ga je nemogoče izvleči radi vode, ki dere skozi njo. Nekateri večšaki so mnenja, da se bode truplo dobilo šele čez 40 let, ker v tem času ga bode ledenik sam spravil do pristopnega mesta.

Deček s šestero čuti. Človek ima le 5 čutov; na Norveškem se pa po celi deželi govori le o 14letnem dečku kmečkega stanu Johnu Flötumu, ki ma 6 čutov, namreč vrhu drugih tudi čudovito zmožnost, da izgubljene stvari in osebe, ki so izginile brez sledu, takoj in gotovo najde. Nedavno je delal s svojimi šestimi čutmi prvo in težko izkušnjo. Nenadoma je izginil neki kmet. Več dni ga je brez uspeha sikalo sedemdeset mož. Flötum je prebil izpit z izvrstnim uspehom. Najprvo je imenoval v zapuščenih pokrajini mesto, kjer bodo dobili žepni robec izginulega kmeta. Tako se je zgodilo. Z onega mesta je zasledoval dalje kmetovo truplo. Prišedši do reke, peljal se je v čolnu v sredo struge in ondi pokazal mesto, kjer je ležalo na dnu vode truplo. To pa ni en sam slučaj. Šerlok Holmesova zvezda utegne precej potegniti pred mladim Norvegom.

Isti dan krščen in poročen je bil v Stargardu desinfektor Bruno Rohl. Rohl ne ve, kdo in kaj so bili njegovi stariši, tudi ne ve zagotovo, kdaj je bil rojen. Približno ceni svojo starost na 39 let. Pred osmimi leti se je hotel oženiti, toda oblast ni dovolila poroke, ker Rohl ni imel niti krstnega ne rojstnega lista. Rohl je vseeno živel s svojo »ženo« skupaj ter ima že pet otrok. Sedaj mu je vlada dovolila, da bode cerkveno poročen, ako se da preje krstiti. Rohl se je vdal, bil krščen dopoldne s tremi svojimi otroci, popoldne pa z ženo poročen.

Stavke na Japonskem. Japonska se trudi z jekleno vztrajnostjo, da v najkrajšem času postane popolnoma moderna država. Kitajska trgovina in industrija začena postajati nevarna Evropi in Ameriki. Japonci so si prisvojili vse moderne tehniške pridobitve, pozabili pa niso prav po vzoru evropskih bogatašev-tovarnarjev odirati uboge delavce. Zato je tipični prikazen v moderni industrijski državi, stavka, tudi na Japonskem stvar, ki več ne vzbuja začudenja pač pa čisto krvave izgrede. Uvaževati je namreč treba, da je odiranje japonskih delavcev pri njihovih skrajno skromnih življenjskih potrebah in zelo nizkih plačah še veliko huje kot pri nas. V steklarni v Shinagavi pri Tokiu so nedavno prenehali z delom vsi delavci. Isto je storilo tudi 1500 kulijev v yokohamski luki, zahtevajočih 50 odstotkov zvišanja plače, a dosegli so le 25 odstotkov. V bakrovih rudnikih beshijskih v provinci Iho stavka 1034 rudarjev, 1020 prevoznih delavcev in 21 rokodelcev. Prišlo je do krvavih spopadov. Policija navzlic 200 možem, ni mogla ničesar opraviti proti množici, red je moglo napraviti šele vojaštvo.

Najmanjšo uro na svetu ima neki londonški draguljar. Svoj čas je bila lastnina markize Angleseye, ki je ljubila zlasti dragocena in izredna nakitja. Ura je ravno tako velika kot najmanjši angleški denar, srebrni novček za tri penny, minutni kazalec je dolg le eno osmino palca.

Nočno sodstvo. V New Yorku so vpe-ljali pri policiji nočno sodstvo, namreč osebe, ki so bile aretirane na cesti bodisi radi pijanosti, vpitja, kaljenja nočnega miru in podobnih malih prestopkov, bodo takoj sojene. Preje so morali tičati mnogokrat dalje časa v preiskovalnem zaporu kot pa v kazenskem. To je prva prednost nove odredbe. Druga pa je sledeča: Preje je bila pred policijskimi stražnicami zbrana vedno velika množica raznih ljudi, ki so čakali aretirancev. Ko so jih redarji privedli, so se jim ponudili, da gredo čez v njih v zapore seveda za denar. Tiči so bili v zvezi tudi z redarji samimi; dajali so jim odstotke od svojega zaslužka, redarji pa so kolikor mogoče veliko oseb aretirali. Ima pa ta novost tudi senčnate strani. Ko bode stražnik moral na sodišču s svojim jetnikom čakati, da pride na vrsto, bodo njemu odločene ulice brez nadzorstva. Pozimi bodo gotovo sodišča prenapolnjena, kajti marsikak zmrzujoč revež se bode dal rad peljati v gorke prostore sodišča in zavora.

Koliko se pole konjskega in pasjega mesa na Nemškem. G. Winter, konzul severnih ameriških Zedinjenih držav v Annabergu (na Saksonskem) v svojem poročilu piše, da minolo leto se je v Nemčiji zaklalo 182.000 konj in 7000 psov, katerih meso je bila hrana revnih nemških prebivalcev.

Naseljavanje Japoncev v Zedinjenih ameriških državah. Ameriške Zedinjene države se na vse kriplje branijo japonskih naseljen-cev, ali dozda so bile vse tozadevne prepovedi zastoj. Ameriški listi poročajo, da naseljevanje Japoncev čimdalje bolj raste, četudi je vlada prepovedala japonskim delavcem stopiti na ameriške bregove Japonci s svojimi premetenostmi znajo se izogniti vsem prepovedim. Oni namreč kupijo listke za po-

tovanje iz Mehike v Kanado in med potom se naselijo, kjer hočejo. Na ta način prihaja v sever-ameriško republiko na tisoče japonskih delavcev, s katerimi ameriški delavci nikakor ne morejo konkurirati, kar le poostruje napetost med obema narodoma.

Pri snubitvi umrl. Amerikanski sodnik Gravy je bil navzlic svojim 49 letom jako sramežljiv ali boječ človek, kajti celih 15 let je potreboval, da je dobil pogum za snubitev. Njegov vzor, 40-letna vdova Rahela Barrow mu je končno namignila, naj vendar pride in da se mu ni treba bati »korbce«. Presrečen se je podal snubeč ob 7. uri zvečer bled kot smrt v Rahelino stanovanje ter ob 11. uri vendarle jeclaje prosil izvoljenko za njeno roko; dokler ni slišal besede »da«, se je tresel kot list na vodi. Veselje njegovo je bilo nepopisno, njegovi živci ga niso prenesli; napadel ga je srčni krč ter ležal dve uri nezavesten na naslanjaču. Došli zdravnik je spoznal, da je vsaka pomoč zastoj, kajti ženin je bil že mrtev.

Zakon — kazen za zločince. Mi, kar nas živi v naročju kulture, govorimo, kadar smo sami med seboj, z globoko resignacijo in pomembnim vzdihom o zakonu kot »jarmu« in »težkem križu« ter s kislim obrazom gledamo nazaj v dobo, ko smo še samo »fantovali«. Tako je tudi drugod, nič boljše v Aziji. Tudi tam smatrajo zakon kot pokoro, ne sladko, ampak hud jarem. Sploh v vzhodnej Aziji igra jarem kot pokora za greh veliko vlogo. Na Kitajskem vklepajo vanj hudodelce. Bolj premetena pa je justica v Siamu. Hudodelca kaznuje tudi z jarmom v podobi ženske, ki ga sname — ne stražnik — ampak šele smrt. V ta namen vpisuje vse deklice, ki se niso do gotovega leta omožile, v posebno knjigo ter jih ima tako vedno v pregledu. Ko hudodelec odsesti kazni v zaporu, pride zopet pred sodnika; če je bil prestopek majhen, ima to prednost, da si sme sam izbrati ženo; če pa je izvršil težko hudodelstvo, izbere mu jo sodnik ravnaoč se po krivdi obsojenca. Najhujši zločinci dobijo »svoj križ« izmed največjih, najbolj sitnih in tudi najgrših klepetulj. Na ta način dobi vsaka ženska svojega moža, le če so vse zadovoljne ž njimi in če brez izbiranja in ugovora sprejmo od sodišč soproga, o tem se ne poroča. Bo že gotovo tudi v Siamu res, da »vsaka ima fanta rada«, da ga le ima. Zagotovo se tudi še ne ve, ako tudi že oženjeni kaznienci dobe od države tako »nadlogo«.

Telefonska in brzoljavna poročila.

ZA SPLOŠNO IN ENAKO VOLIVNO PRAVICO NA OGRSKEM.

Budimpešta, 14. avgusta. Včeraj popoldne je poročal svojim volivcem rumunski poslanec Maniu. Izjavil je, da narodnostni poslanci v ogrskem parlamentu ne bodo pustili razpravljati o nobeni predlogi, dokler ne predloži vlada predlogo o splošni in enaki volivni pravici. Poslanec Vlad je svojim volivcem isto izjavil ter pristavil, da pod isto neodvisno stranko, ki je šla v boj proti vsem vladam, je sedaj še slabše. Sedaj so imenovani za nadžupane celo ljudje, ki še svojega imena ne znajo podpisati.

DEMENTI.

Budimpešta, 14. avg. Ogrski korespondenčni urad nasproti vestem, da je reški guverner Aleksander Nakó demisioniral in neznanokam izginil, javlja, da se guverner nahaja v Ištu, kamor si pusti poslati vse važne listine in opravlja vestno svoje guvernerske dolžnosti.

ŠKANDALI V TROPAVI.

Tropva, 14. avgusta. Policija je aretirala že 13 oseb, dva stotnika, več posestnikov in trgovcev, ki so posiljevali 42 mladoletnih deklic. Najbolj kompromitiran je neki zdravnik za oči, ki se pa sedaj nahaja na potovanju. Liberalni listi pridno molče.

REAKCIJA V BOLGARIJI.

Sofija, 14. avg. Vlada je odstavila 71 gimnazijskih profesorjev in ljudskošolskih učiteljev, ker so na zadnjem shodu sklenili vladi nasprotno resolucijo. Učitelji nameravajo zato vpriporiti generalni štrajk.

OPLJUVANI FRANCOSKI MINISTER.

Rocheftort, 14. avg. Sodišče je obsodilo antimitarista Lecoque, ki je na kolodvoru plunil v obraz vojnemu ministru, generalu Piquartu na štiri mesece ječe.

BANDE V MAKEDONIJI. — TURŠKA AKCIJA. — BOLGARSKI DUHOVNIK UBIT.

Serres, 14. avg. Turški vojaki so pri Tikofci razgnali s topovi bolgarsko bando, 26 Bolgarov je ubitih.

Carigrad, 14. avg. Predvčeršnjim je tajnik grškega nadškofa v Florini ubil na cesti bolgarskega popa Iljo. Turški policaji so tajnika na begu ustrelili.

ANGLEŠKI KRALJ NA POTOVANJU.

Kassel, 14. avg. Dohod angleškega kralja se je za tri ure zapoznil.

MIR V MAROKU.

Tanger, 13. avg. Sedaj je zopet mir. Casablanca je v razvalinah. Nedostaja živil. Vodnjaki so okuženi.

AVSTRIJSKI PODANIKI V CASABLANCI.

Dunaj, 14. avgusta. V Casablanci je bilo od Maročanov opustošenih in poplenjenih tudi mnogo trgovin in naprav avstrijskih podanikov, ki so trpeli baje še večjo škodo kakor nemški.

DOGODKI NA RUSKEM.

Varšava, 14. avg. Vojno sodišče je radi umora okrožnega načelnika obsodilo pet Poljakov na smrt. Pri včerajšnjih pouličnih nemirih so bili ranjeni trije otroci in en mlad mož ubit.

Odesa, 14. avgusta. Zveza ruskih ljudij je napadla več podanikov tujih držav. Stolipin je ukazal, naj se ostro postopa proti »Zvezi«.

Riga, 14. avgusta. Pastorja Nursta na Kurlandskem so ubili revolucionarji.

PROCES PROTI BIVŠIM POSLANCEM DUME.

Berolin, 14. avgusta. Šele sedaj je sestavljena obširna obtožnica proti 109 poslancem bivše prve ruske dume, ki so podpisali vborški manifest. Obtožba navaja kot njihovo krivdo hujskanje ljudstva na upor proti državnim postavam. Obravnava se bo vršila novembra meseca.

IZGREDI V BELFASTU.

Belfast, 14. avgusta. Vojaštvo in policija je odpoklicana iz okrožij nemirov.

STAVKA TELEGRAFISTOV V AMERIKI.

New York, 14. avgusta. Stavka telegrafistov se širi. Bati se je splošne stavke.

ETNA.

Catania, 14. avgusta. Ognjenik Etna silno bruha.

Poslano.

Slavno uredništvo!

Ker osebni napadi na mojo malenkost ne ponehajo po liberalnih časopisih, kljub temu, da sem mislil, da je vsa zadeva pri »Glasbeni Matici« že zdavnaj pozabljena, sem primoran na različna obrekovanja in žalitve sledeče izjaviti:

Jaz nisem nikdar kandidiral kot odbornik »Glasbene Matice«, torej me niso mogli cenjati tovariši gg. pevci izbacniti, kakor se blagovolita izraziti »Narod« in »Učiteljski Tovariši«.

Izgovor, da se me radi tega ni volilo, ker nisem bil navzoč pri občnem zboru, je zelo šepav. Kako je to, da se je zopet izvolil gospod notar Hudovernik (katerega sem tudi malokaterikrat videl sploh v »Matici«) in da se je gospod profesor Jeršinovic na novo volil, akoravno tudi nista bila navzoča?

O mojih zmožnostih pa tintomazi okolu »Naroda« in »Učit. Tovariša« gotovo niso kompetentni soditi. Pričakoval sem od slavnega odbora »Glasbene Matice« za neupravičene napade javnega zadoščenja; ker tega doslej nisem dobil, dovoljujem si v svojo obrambo objaviti pismo gospoda točasnega predsednika profesorja Štritoja, da bodo vsaj moji somišljeniki vedeli, kaka je moja pregreha napram »Glasbeni Matici«, za katero sem s svojimi skromnimi močmi več let deloval. Pismo se glasi:

»Glasbena Matica« v Ljubljani!

Ljubljani, dne 15./7. 1907.

Dragi prijatelji!

Z velikim obžalovanjem Ti moram javiti, da na zadnjem občnem zboru »Glasbene Matice« dne 13. julija nisi bil Ti več voljen odbornikom. Kocmur je brez naše vednosti predlagal listo, kjer ni bilo Tvojega imena, in ta lista se je z večino sprejela. Meni in odboru to ni bilo ljubo. V svojem nagovoru sem jaz tudi Tebi bil izrekel zahvalo za vestno opravljanje odborniških poslov. Pa izpremeniti se volitev ne more več. Prosim Te torej, da ne zameriš morebiti tega meni, ki sem bil čisto presenečen in poprej nisem niti slutil, da se kaj takega namerava.

Obenem Te prosim, da blagovoliš izročiti knjižice penzijskega zaklada in kar imaš pisem »Glasbene Matice«, meni, če je mogoče še danes, ker odpotujem za teden dni, in sicer jutri zjutraj. Jaz pridem danes popoldne med uradnimi urami enkrat v Tvoj urad in mi tam lahko izročiš.

Še enkrat Ti obžalovanje izrekačoč pozdravljam Te prav iskreno

Tvoj

Štrito f. l. r., t. č. predsednik.

V Ljubljani, dne 14. avgusta 1907.

Vekoslav Ravnika.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, srednji zračni tlak 736'0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Veterevi	Nobe	Padavina v 24 urah v mm
13	9. zveč.	740'0	20'6	brezvetr.	jasno	
14	7. zjutr.	40'8	15'6	brezvetr.	jasno	0'0
	2. pop.	38'3	28'5	sl. jvzh.	jasno	

Srednja včerajšnja temp. 20'8°, norm. 19'0°.

Dr. August Levičnik
ne ordinira
do 15. septembra.
1819 I—1

Izjava.

Z ozirom na napačno tolmačenje v listih glede mojega predloga o nedeljskem počitku, stavljenega v seji trgovske zbornice dne 9. t. m., izjavljam, da nikakor nisem imel namena s svojim predlogom odpraviti popolni nedeljski počitek v Ljubljani. Moj predlog pa je meril na to, da tukajšnja o. kr. deželna vlada vpliva na sosednje deželne vlade, da tudi one v stolnih deželnih mestih uvedejo popolni nedeljski počitek.

Zajedno tudi izjavljam, da je meni popolni nedeljski počitek ljub in ga istotako privoščim svojim nekdanjim tovarišem, trgovskim sotrudnikom.

1818 1 1

V Ljubljani, 14. avgusta 1907.

Ivan Mejač l. r.

Zahvala.

Podjetnika građeče se železnice Trebnje-St. Janž blagorodna gospoda Polz in Knoch izrekla in zavezala sta se prostovoljno, da zgradita že dolgo in težko pričakovano cesto Krmelj-Trzišče izvemši mosta in drugih cestnih objektov brezplačno.

Za ta dobrodušni čin, s kojim prihranila davkoplačevalcem mokronoškega in radeškega skladosnega okraja ne malo tisoč kron, izrekata okrajno cestna odbora v Mokronogu in Radečah omenjenima gospodoma v imenu davkoplačevalcev najsrčnejšo zahvalo.

1781 2-2

Okrajno cestna odbora v Radečah in Mokronogu, dne 8. avgusta 1907.

Franc Juvančič Franc Zupančič
načelnik. načelnik.

Službe išče 1799 2-2

izprašan pristojnik (Maschinenwärter)

Ponudbe na Franc Sader, Florijanske ulice št. 28, Ljubljana.

Spretno prodajalko

sprejme **takoj** v modno trgovino

A. Šinkovic, Glavni trg, Ljubljana.
1796 3-3

Katoliška Tiskarna

priporočila raznovrstna

vizitnice

po niki om.

Velikanske kunce

(domače zajce) plemenske in mladiče, belgijske in francoske pasme, ter ore, ki so nastali vsled križanja teh pasem, oddaja po najnižjih cenah

5-1 Rudolf Löwy v Središču (Sp. Štajer.) 1804

Išče se eden ali dva

krepka učenca

za kamnoseški obrt. Mihael Finžgar, kamnosek pri pokopališču sv. Križa v Ljubljani. 1788 3-2

Prodajalka

se sprejme v prodajalno z mešanim blagom. Plača po dogovoru. Naslov pove upravn. „Slovenca“. 1790 3-2

Zahvala.

Za mnogovrstne dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega obče ljubljenega in nepozabnega soproga, oziroma očeta in brata

Slavoj-a Jenko-ta

izrekamo prirčno zahvalo vsem onim, ki so nas v tej žalosti iskreno težili, onim, ki so od blizu in daleč prišli spremit pokojnika k večnemu počitku ter s tem pripomogli, da se je pogreb izvršil na tako dostojen in imponanten način. Najiskrenejša zahvala bodi tu predvsem izrečena g. dekanu Rogač-u za iskreno prijateljsko izkazano tolažbo pokojniku za časa bolezni in za zadnjo podelitev svetotajstev ter čč. duhovčini za veličastno spremstvo pri pogrebu.

Naša iskrena hvaležnost in prirčna zahvala naj bo izrečena voditelju okr. glavarstva v Voloskem, g. baronu Schmidt-Zabierow, istrskim državno-zborskim poslancem gg. dru. Matku Laginji, prof. Vekoslavu Spinčiču, prof. Mandiču, temu za njegov krasni in ganljivi govor ob gomili; deželnim poslancem gg. dru. Dinku in Matku Trinajstič-u in A. Sancin-u, županom in zastopnikom istrskih občin: Kastav, Volosko, Pazin, Buzet, Jelšane, Materija itd., vsem deputacijam raznih društev, Podgradski čitalnici za korporativno spremstvo, podgradskim občanom, vsem gg. uradnikom, mnogobrojnimi darovalcem krasnih vencov in naposled izrekamo ganljivim srcem najtoplejšo zahvalo podgradskemu pevskemu društvu „Gorska Vila“ za pretresljive žalostinke, ter vsemu narodu, koji je mnogoštevilno prihitel, da pokaže poslednjo čast nepozabnemu rodoljubi.

1817

Žalujoči rodbini JENKO-ŠABEC.

Trgovski vajenec

se sprejme takoj v trgovino 4-1
železnine Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek, Ljubljana

Mlad gospod (uradnik) išče s 1. septembrom dobro opoldansko 1816 1-1

HRANO

pri boljši rodbini v Ljubljani. Ponudbe pod „x y“ sprejema iz prijaznosti upravnistvo „Slovenca“.

Lepo posestvo

s krasno **ново hišo**, hlevom, drvarnico, vodnjakom, 3 orale zemljišča, katero je deloma s sadnim drevjem in trtami nasajeno, tik okrajne ceste in 5 minut od velike železniške postaje **Grobčno** oddaljeno, kjer se nahaja tudi trgovina z mešanim blagom, se takoj brez obrti ali pa z obrtjo pod ugodnimi pogoji za K 13.600 proda. Več pove **Ivan Zupanc**, posestnik v **Grobčnem 37**, Štajersko. 1773

Razglas.

Razpisana je

služba občinskega sluga in redarja

pri županstvu v **Št. Petru na Krasu** z mesečno plačo kot občinski sluga 25 K in občinski redar 10 kron. Poleg tega ima dostavništvo za stranke posebne dohodke in tudi kot mesooglednik za dve vasi ter okolice privatnih oseb. Prosto ima stanovanje ene sobe. Služba je lahka in znaša čez 1200 do 1500 K na leto. Prednost imajo vojaki samci in vpokojeni orožniki, zmožni lepe slovenske in nemške pisave ter večji vsaj nekoliko nemškega jezika.

Prošnje s pričevali o navedenosti in dosednji službi s sliko je vpsolati na **občinski nrad v Št. Petru na Krasu**. Lahko se vsak osebno prepriča o tej službi.

Službo je rastopiti **takoj** ali vsaj **1. septembra t. l.**

Županstvo občine Št. Peter na Krasu

dne 8. avgusta 1907.

1812 2-1

HOTEL „UNION“.

V četrtek, na praznik 15. avgusta 1907

veliki vojaški

KONCERT

celotne vojaške godbe pešpolka št. 27 kralj Belgijcev
Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina 30 kr.

Aviso! V nedeljo 18. avgusta velik vojaški koncert.

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner«?

Ker se vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vsehrlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

• Zakaj le

Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava

ima spričo posebnega načina svojega prilivanja vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

V večji vasi poleg farne cerkve na lepem kraju na Gorenjskem ob dež. cesti

se odda gostilna -

v najem ali na račun s 1. oktobrom. Ker ni sedaj nobenega mesarja v bližini, bi dobro izhajal, ako bi bil najemnik izučen mesarske obrti, ker je tudi ledenica v hiši. Kje, pove uprav. „Slovenca“. 1803 3-2

Na Jesenicah

se bo

prodajalo od 12. t. m. naprej vse

1802 3-2

manufakturno, špecerijsko in drugo blago

iz konkurza V. Šeška na drobno in tudi trgovcem v večjih partijah.

POSESTVO

s dobro idočo gostilno in z lepim vrtom, v bližini Ljubljane, se pod ugodnimi pogoji proda. Kje, pove Zaloga Gössovega piva, Sp. Šiška. 1814 2-1

Circus - Colosseum.

v Ljubljani. Lattermanov drevored,

Vsak dan ob vsakem vremenu zvečer ob 8. uri velika **predstava**, vedno spreminjajoč, zabaven družinski spored.

V četrtek, dne 15. avgusta popoldne ob 4. uri radi praznika

velika posebna družinska - in otroška predstava -

z bogatim izvanrednim sporedom. **!! Polovične cene !!**

! Zvečer točno ob 8. uri !

velika glavna in gala-predstava Navadne cene!

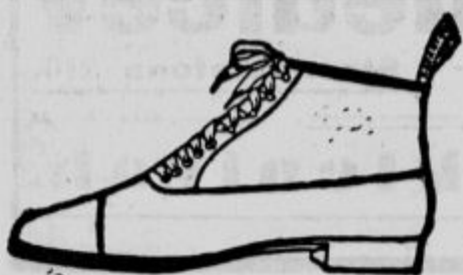
Vse podrobno na dnevnih lepakih.

Velespoštovanjem

R. Horvath

1815 1-1

ravnatelj in lastnik.

Prva in največja zaloga na Kranjskem FRAN SZANTNER

v Ljubljani, Šelenburgove ulice šte. 4

dobavlja kot znano **najboljše čevlje.**

Pri naročilih zadostuje pred. številka.

Zunanja naročila proti povzetju.

Ceniki brezplačno iz poštne proste.

Nepriležni izdelki se zamenjajo.

Prod. šte. 361. Usnje za voščanje s
močnimi podplati K 9-50.
Prod. šte. 361. Boxcalf s angleškimi
podplati K 12-50.

Prod. šte. 690. Irhovina s šivanimi
podplati K 6-—.
Prod. šte. 720. Isti iz lakovine K 6-30.

Prod. šte. 747. Cheorette s šivanimi
podplati K 9-—.
Prod. šte. 745. Glasgow Chevreau s
močnimi podplati K 11-—.

Prod. šte. 553. Sabakid K. 10-50
567. Boxcalf K 13-—
610. Lakovina K 13-—
(1923 19)

Eden ali dva gospoda

se sprejmeta z mesecem **novem-**
brom t. l. na hrano in stano-
vanje. Soba ima poseben vhod. Vpraša
naj se na **Holzapflovci cesti št. 7,**
pritličje, levo. 1787 3-2

Prodajam svojo trgovino

knjig, papirja, papirnih izdelkov in sploh
vse šolskih in pisarniških potrebščin v
1763 Ljubljani. 3-3
Trgovina je na najprometnejšem kraju v Šelenbur-
govih ulicah, v elegantnem lokalu, dobro založena
ter daje marljivemu trgovcu izborna eksistenco.
Več pove DRAGOTIN HRIBAR v Ljubljani.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja
dni **6** dni
izvrstna prilika za potovanje
je in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

"Amerika" 24.000 ton
"Kaiserin Augusta-Victoria" 25.000 ton
toraj še enkrat večji
kakor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami

Pojasnila daje zastopnik:
Ljubljana Fr. Seunig,
Kolodvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

GIMNAZIJSKI KONVIKT

benediktinskega samostana v Št. Pavlu

v lepi, zdravi legi v Lavantinski dolini na Koroškem.

Javna popolna gimnazija.

Prospecte razpošilja na zahtevo samostansko predstojništvo. —
Sprejmo se tudi dečki-pevci proti štipendiji ali brezplačni hrani.

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in na deželi si usojam javiti,
da sem si nabavil **najnovejši** 1649 24-4

voz za prevažanje pohištva

ter se pri- za selitve in razne druge vožnje po najnižjih
poročam cenah.

Konečno priporočam premoga in drv ter beležim
svojo zalogo velespoštovanjem

MARTIN LAMPERT, Ljubljana, Kolodvorske ulice.

Stanje hranilnih vlog:
23 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 800.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Prešernovih ulicah šte. 3,

v lastni hiši, (poprej na Mestnem trgu zraven rotovža),

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure do-
poldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih **obrestuje po 4 %** ter
pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni
davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga
zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna
občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno
močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to
hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr.
poštne hranilnice.

Posojuje se na zemljišča po 4 3/4 % na leto.
Z obrestmi vred pa plača vsak dolжник toliko na kapital, da znašajo
obresti in to odplačilo ravno 5 % izposojenega kapitala. Na ta način
se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolжник poplačati
dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na
leto 6 % izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj
dolg tudi poprej poplačati. 12 12-8

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Občinska hranilnica v Kostanjevici.

Edina hranilnica v kostanjeviškem okraju nazna-
nja, da je pričela s poslovanjem v začetku meseca
avgusta t. l. in se nahaja **v občinski hiši zraven**
županskega urada.

S strankami posluje vsako **nedeljo** in vsak
torek od 8. do 12. ure dopoldne.

Ob navedenih dnevih sprejema **hranilne vloge,**
jih **obrestuje po 4 %** ter pripisuje nedvignene
obresti **vsakega pol leta** h kapitalu.

Za varnost vlog jamči občina kostanje-
viška z vsem svojim premoženjem in vso
davčno močjo, hranilnica sama pa je pod nadzor-
stvom c. kr. deželne vlade, pri kateri je naložena var-
ščina v znesku 20.000 K.

Posoja se na zemljišča po
5 %, na menice in vrednostne papirje
po 6 % na leto.

Občinska hranilnica v Kostanjevici,
meseca avgusta 1907.

Ivan Globočnik l. r.,
predsednik uprav. odbora.

Rajmund Doležalek l. r.,
predsednik ravateljstva.

Alojzij Gatsch l. r.,
blagajničar.

Lavoslav Bučar l. r.,
pisarniški ravnatelj.

1768 2-2

Podružnica
v Spljetu. :

Delniška glavnica:
K 2.000.000. :

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2 : : :

obrestuje
vloge na knjižice in v tekočem računu od dne vloge do **4 1/2 %**
dne vzdiga po

Rentni davek plača banka sama.

Sprejema zglašila za subskripcijo deležev snuječe se »Hotelske družbe z omenjeno za-
vezo Triglav« po kron 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Podružnica
v Celovcu. :

Rezervni fond:
K 200.000. :

